

MAGYAR LÁPI

"Githon" Írók és Hírlapírók Köre
BUDAPEST

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvénytiszta bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Királyi szavak: „Csakis tökéletes hit és törhetetlen munka vezethet teljes sikerre!”

XII. Pius pápa első beszéde az emberek és a nemzetek békéjéről szólott

A nagy emberi család testvérisége a Szentatya gondolatában. A békeszózat a bibornok-testület előtt hangzott el a Sixtusi kápolnából

Vatikánvárosból jelentik: XII. Pius pápa pénteken reggel már 6 órakor munkába kezdett s a Szentatya legfőbb hivatalai új ügybeosztásairól és személyzeti elrendezéséről intézkedett. A *Maglioni* Luigi bíboros államtitkárra való kinevezéséről még nincs bizonyosság. A Vatikán félhivatalos lapja, az *Osservatore Romano* értenve nem hozott semmi megerősítő közlést.

Délután 11 órakor a pápa a Sixtusi kápolnában fogadta a bibornokok tisztelgését. Ez alkalommal tartotta XII. Pius első beszédét a bibornoktestülethez s a beszédet a Vatikán rádiója is közvetítette. Ez az első beszéd a világ békéje érdekében való nagy elhatározásnak volt a kifejezője.

Bevezetőül Öszentsége elmondotta, mennyire mély megindultságot érez a mennyi Gondviselés rendelkezésével szemben, mely őt állította az elhunyt pápa utódjává. Háláját nyilvánította a bibornoki kollégium tagjainak, aztán így folytatta:

— Ebben az ünnepi órában, — mondotta — gondolatom a papság, a katolikus missziók, az *Actio Catholica* és mindazok felé az érdemes emberek felé irányul, akik hittel harcolnak az emberi civilizációért. Nagy szeretettel gondolok azokra is, akik a katolikus egyházon kívül élnek. A nagy emberi család minden ember-testvérehez békeszózatot küldök, annak a békének üzenetét, amelyet mindnyájunknak kell óhajtanunk s amely az igazságon, a szereteten épül fel s mely béke az Isten különös adománya. Ezekben a veszélyes és zűrzavaros órákban különleges imával fordulunk az Égek Urához az államok vezéréért, hogy megtalálják azt a lelki utat, mely a világ igazi békéjéhez tud elvezetni.

Országos küldöttségek a pápa koronázásán

Párizsból jelentik: A képviselőházban mozgalom indult, hogy a jövő vasárnap, március 12-ikére kitűzött pápa-koronázáson Franciaország a maga katolikus jellegéhez és multjához méltóan képviseltesse magát. Évgett egy nagyobb parlamenti küldöttséget fognak szervezni, hogy a koronázás ünnepségén Franciaország hódolatát tolmácsolja.

Budapestről jelentik: A magyar kormány kijelölte annak az országos küldöttségnek a tagjait,

A pápa a továbbiakban emlékeztetett arra, hogy elődje 1938. szeptemberében feljávallotta életét az emberiség békéjéért és boldogságáért. Hangsúlyozta ezután a „béke” szó mély jelentőségét s újból kijelentette, hogy első üzenete mint Krisztus pásztoráé, nem lehet más, csak békeüzenet. Ezután megáldotta a világ népeit. Az áldás után a pápai énekharénekelte. A pápai szózat latin szövegét a vatikáni rádió nem fordította át más nyelvre.

Az olasz lapok nagy együttérzéssel fogadták a békeszózatot.

Rómából jelentik: Az olasz sajtó minden lapja nagy együttérzéssel fogadta XII. Pius békeszózatát. Mindenik lap vezetőhelyen közölte a pápa első beszédét. A *Giornale d'Italia* kiemeli a beszédéről, hogy ezzel XII. Pius pápa nyilvános bizonyosságot tett azokról az irányelvekről, melyek őt vezetni fogják. Békére hívta föl a nemzeteket és az egyéneket. Beszédében a „béke” nem elvont fogalomként jelent meg, hanem azt a békét kívánta, amely a rend és a keresztény jószágon alapul. Olaszország otthon, a maga körében és társadalmának belső életében már megvalósította az igazságosság békéjét. Most a törekvése az, hogy az országon kívül is az igazságos béke követelményei megvalósuljanak.

Az új pápa első táviratai.

Rómából jelentik: XII. Pius pápa III. Viktor Emánuelhez, mint olasz királyhoz és Etiopia császárához intézte első táviratát, melyben megköszönte az uralkodótól érkezett üdvözlést. A távirat meleg szavakkal szól a „Nekünk annyira kedves Olaszországról”. További táviratot Mussolinihoz intézett a Szentatya. Ebben külön kiemeli azt, hogy első apostoli áldását az olasz népnek küldi.

XII. Pius, a diplomata pápa

Írta: Csizsár Béla

A világsajtó XII. Pius személyével kapcsolatban elsősorban azt hangsúlyozta ki, hogy vele ismét politikai pápa kerül Szent Péter trónjára. Az új pápa még elődjénél is jobban kiérdemli ezt a jelzőt, vagy helyesebben a „diplomata” megjelölést, mert még XI. Pius a pápai trónra jutása előtti életfolyamata alatt csupán csak akkor végzett diplomáciai és politikai működést, mikor a varsói nunciaturát megszervezte és vezette. — addig XII. Pius élete a világegyház diplomáciai szolgálatában, illetve a világegyház szívében végzett egyház-kormányzásban telt el. Mindenesetre meglesetetés a világ számára, hogy az előző jóslatokkal szemben Szent Péter 262-ik utóda nem minden tekintetben semleges személyiség lett, hanem a küzdő Egyház harcoss diplomataja. De az isteni gondviselés kifürkészhetetlen akaratát, úgy látszik, az, hogy az elkövetkezendő nehéz időkben az egyház élén olyan férfi álljon, akinek kisujjában van a világ politikai helyzetképe, életének évtizedei a diplomata néhez és felelősségteljes tisztében teltek el s behatóan tájékozott minden nem egyházi ügyben is a világpolitikában.

A felelősség, amely a Szentatya működésére nehezedik, óriási, sőt emberfeletti. Hagyjuk számitáson kívül mindazt, amit a világ, elsősorban a katolikus világ elvár és megkíván az új pápától. Csak azt a két nagy nehézséget emeljük ki, amely, mint diplomatát, feladatai megoldásában lépten-nyomon kíséri. Egyik oldalról a nagy nehézség az előd által kezdeményezett, intranzigens és meg nem alkuvó szembenállás a totalitárius irányzatokkal, — vagy mondjuk ki nyíltan, a nemzeti szocializmusnak Németországban gyakorolt és a katolikus-szocializmusnak lényegbevágóan érintő módszereivel és tanításával szemben. Ez nemcsak köti az utódot, hanem, ha hinni lehet, hogy Pacelli bíboros államtitkárnak nagy szerepe volt a német nemzeti-szocializmust elítélő enciklikáknak az elkészítésében és hangnemének megszabásában, úgy az új pápa irányvonalát is jelenti. Ez persze nem szabja meg előre azt, hogy XII. Pius, mint pápa azt a politikát követi, amelyet, mint bíboros-államtitkárnak kellett érvényesítenie s azt sem jelenti, hogy azok az új módszerek, amelyek kétségkívül jelentkezni fognak, valamint az a bizonyára jóindulatú magatartás, amelyet a német katolikuság elvár a hivatalos német államtól, ne hozná meg a lelkek megbékülését és a békés viszonyt a Vatikán és Németország között. A német sajtó aránylag nyugodt és jóindulatú hangja mindenesetre előkészíti ezt a lehetőséget. A német lapok siettek hangsúlyozni, hogy XII. Pius pápának eddigi politikai magatartásából egyáltalán nem lehet következtetéseket levonni a jövőre nézve.

A másik nehézség, amely az új pápa elé tornyosul, látszólag nem nehézség, de tényleg súlyosan az: s ez pedig a nemzetközi népfront-sajtó ujjongó hangja Pacelli bíboros megválasztása alkalmával s a liberálisizmus és a nemzetközi szabadkőműveliség örömmujongása, amely már-már teljes mértékben izléstelenül hat. Ezek a kétségkívül hitelüket veszített s s

Tüdőbetegség?

uruban, szédülésben, tüdőkatarrusban, szorosan szenvednek, mindezek teljesen ingyen és ingyen ábrával, Dr. Guttman orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar“ (gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel.
Írjon egy levelezőlapot (6 lejes bélyeggel) alantli pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 947.**
Müggelstrasse 25—25 a.

teljes hanyatlás útján lévő világnézetek és áramlatok nem is olyan régen még legveszélyesebb ellenfelüket látták a római katolikus egyházban s annak fejében. Ma — haldoklásukban azt remélik, hogy a római katolikus egyház lesz megmentőjük és szövetségeseik. Elmélyítette a nehézséget, hogy már a konkklávé előtt jóval a francia, angol s amerikai sajtó Pacelli bíborost lanszirozta a legesélyesebb jelöltnek, de nemcsak lanszirozta, hanem egyenesen kimondotta, hogy rendkívül örülne, ha őt választanák meg a világegyház fejévé. Ez a sajtó most ujjong, diadalt ül és keneteljesen zengi, hogy lám, lám a diktatúrák, sőt a Berlin—Róma-tengely ismét kudarcot szenvedett, már a pápaválasztásnál is. Időszerű volna tudomást vennie ezeknek a köröknek, hogy peccenyájukat hiába akarják megsütni ez alkalommal is és nincs joguk visszavonást szítani katolikusok és katolikusok között ilyen és hasonló világnézeti ellentétekkel, politikai aspirációkkal. XII. Pius az igazság és a béke pápája lesz s ezt mindkét oldalon megelégedéssel vehetik tudomásul.

A világ rendkívüli tetteket vár az új Szentatyától s ehhez a rendkívüli feladathoz rendkívüli képességekkel megáldott embert is emelt a bíborosok szavazata Szent Péter székebe. Maga az a tény, hogy minden eddigi szokással és hagyománnyal ellentétben a camerlengo-bíborost, az előző pápának hosszú időn át jobbkezét választották meg pápává, nagyjelentőségű diplomáciai tett, melyhez a múlt sok fényes diplomáciai műve s a jövőnek kétségkívül számtalan lecsillapító és elhatározó alkotása társul. XII. Pius a századforduló legnagyobb egyházi férfainak irányítása mellett nőtt fel. Gasparri, a nagy bíboros-államtitkár figyelme hamarosan ráterelődött, vezetőpozícióba juttatta, kényes ügyeket bízott rá s a

fiatal Pacelli méltónak is bizonyult a bizalomra. Rövidesen első minutáns, majd államtitkár, néhány évtized elteltével pedig helyettes államtitkár lett. 1917-ben őt bízták meg a békeközvetítéssel a hadviselő csoportok között. Ő volt az, aki II. Vilmost a német főhadiszálláson felkereste. 1922-ben müncheni nuncius lett. Németországban folytatott nagyszerű működésének eredménye volt előbb a Bajorsországi és a Vatikán, majd — berlini nuncius korában — Poroszországi és a Vatikán közt létrejött konkordátum. 1929-ig maradt Berlinben, innen hívták vissza a Vatikánba államtitkárnak. Ő volt az első bíboros-államtitkár, aki hivatalos minőségben Amerikában járt s úgy a latin-amerikai, mint az angol-szász hívők között sok barátot és bálulót szerzett. Két látogatása Franciaországban mindenkinek az em-

lékezetében él. Utolsó külföldi útja pápává választása előtt a magyarországi eucharisztikus kongresszusra való utazása volt. Ezek a dátumok és események e sikerekben és eredményekben már eddig is igen gazdag életnek csupán a mérföldjelzői, de korántsem kifejezői. Az a diplomáciai munka, amelyet a világegyház legkitettebb pontján közel 10 éven keresztül folytatott, még korántsem kiderítve és majd a történelem állapítja meg a legtökéletesebben, milyen eredményeket köszönhet tulajkonképpen az egyház és a világ e nagyszabású alakjának.

XII. Pius pápa nagy remények és forró vágyak közepette lép trónra. A világ azt várja tőle, hogy békét és megbékülést hozzon a népek életébe s már első pápai beszédéből is örömmel hallotta kicsendülni a szív és a lélek megható hangjait és a nagy emberesalád összebékítésére irányuló szándékait. Nagy államférfi és nagy diplomata került a pápai székre az új pápával s ez valószínűvé teszi, hogy nem azoknak lesz igazuk, akik harcra, szakadásra és ellentétre spekulálnak, hanem a hívőknek és az igazaknak, akik békét várnak, megnyugvást akarnak és pedig — Krisztus békéjét Krisztus országában a munka, az igazság és a béke alapján.

Az irországi terroristák újabb bombamerényletei Londonban és Birminghamban

Londonból jelentik: Az angol fővárosban újabb bombamerényletet követtek el. Tegnap éjjel fél 3-kor a Stonebridge Parkban felrobbantották a North Circular uton lévő viaduktot. A robbanás következtében a cementintézmény is tönkrement. A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy néhány perccel a robbanás megtörténte előtt egy gépkocsin négy ismeretlen egyén érkezett a tett színhelyére. Rendőrségi vélemény szerint a robbanást az ír terroristák hajtották végre.

Londonból jelentik: Birminghamtól mintegy 15 kilométerre lévő Wendnesbury vízvezeték

gyűjtője ellen is merényletet kíséreltek meg. A bombát valószínűleg a hegyekből eresztették le a folyón egy faládkőben. A robbanás nem okozott súlyosabb károkat.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Vasárnap szebb idő és napsütés, több helyen eső. Az éjszaki nap tovább tart.

Nizzai karnevál

Irta: Castano-Köszeghy Marianne

(Harmadik és befejező közlemény.)

1939 február 19. Konfetticsata.

Immár második vasárnapjára virrad Karnevál uralkodása. — Corso, virágcsata és álarcsból után mi következik még vajjon? Csata készül ma is, mégpedig valóságos, komoly csata. — igazi háború, mely ellen már reggeltől kezdve dróthálóból készített maszkokat árulnak Nizza utcáin. Konfetticsata ez is, azonban az ártalmatlan színes papíroskonfettiknél kívül — kizárólag a Place Masséna területére engedélyezve, — kellemetlen, kemény kis golyók: mézskonfettik záporoznak e feltehető „népiesek“ szórakozás résztvevőire. Nizzai szemorvosoknak persze nagyszerű jövedelemtöbblet. Délután kettőkor kezdődik az első roham, valóságos ütközet a folytatása, — tényleg olyan utána a Place Masséna, mint egy igazi csatater. Mint egy letarolt Waterloo. Halottakról és sebesültekről hallgat a krónika.

1939 február 21. Tűzijáték. Karnevál elhamvasztása.

Egyszer azonban minden hatalom véget ér. Véget ér Karnevál kéthetes pünködsi királysága is, melynek efemer gyönyöreit olyan lázas mohósággal habzsolta Nizza vidámságra éhes népe. Utoljára zajlott le még egy konfetticsata február huszonegyedikén, utoljára törtetett bősziirt iramban a város apraja-nagyja, hogy e végső karneváli korzón elbúcsúzzon kedvenceitől. Az olasz negyed ugyancsak kivette a maga részét ez emlékeztető húshagyókedden, maskarába bújt gyermekek és illuminált katonaság vad kurjongatásai közepette. Estére azonban egész népvándorlás indult a tengerpart felé; mindenki sietett idejében elhelyezkedni a sűrű sorokban felállított székeken: a mai nap tűzijátékkal fejeződik bel

Kilenc óraker eldőrdül a jólismert ágyúlövés; petárdák robbannak szárazföldön és tengeren, szédítő projekciók özöne ég, csillog és fénylik a nappalisan tündöklő éjszakában. Valóban nagy a haladás a tűzijátékok technikájában is, — hebizonyította ezt a rendező Ruggieri cég, mely éppen kétszáz éves fennállását ünnepelte ez alkalommal.

Csodálatos figurák, káprázatos alakzatok, színek és fények boszorkányos játéka ejtette bódult extázisba Karnevál búcsúztatót e ragyogó félóra alatt. Hulló meteorok aranyesője, elvarázsolt kertek gyöngyöző vízesései, ismeretlen dombok gigantikus kupolái, álomszerű víziók ezüstös mozaikja foszforeszkált az égen, a régi nizzai várkastély, a „Château“ fölött. És végül, mint pazar búcsúajándék, egyetlen lángtenger az egész Château maga és tűzvörös láva árad Nizzára a történelmi emlékü Tour Bolenda felől, ahol egykor oly sokáig szenvedett rabságot Coligny, a hugenotta admirális hitvese.

Megkapó látvány és őszinte elragadtatásra készíti azokat is, akik a szokatos blazirt legyintéssel intézik el a tűzijátékok cirkuszi mulatsággal rokon örömeit. A csattanó azonban még ezután következik. Hangos ribillió jelzi a Casino de la Jetée felől a végső akkordot: pokoli recsegéropogás, a sötét éjszakában kísértetiesen feltörő lángnyelvek adják tudtára minden jóléleknek, hogy Ófelsége LXI. Karnevál immár befejezte földi küldetését.

Megrendültek-e ezáltal a lelkek? Nem éppen. Mert alig hamvadtak el az utolsó pünködsi király annyi tréfás kuplé által megénekelt porcikái, — a farsangi tömeg vad áradatban hőmpölyög a Place Masséna felé. Vegliione! Az idén először rendezte Nizza városa a szabad ég alatt, a Place Masséna hatalmas térségén a szokásos befejező maskarabált és e váratlan újításnak szemmel láthatólag, minden eddiginél nagyobb sikere volt. Ami kedv. élnivágás és szenvedély lüktet e déli nép lelkében, — féktelenül robbant ki e forró éjszakán és a Vegliione mámorából harsogva esendült ki az életöröm diadalmas ritmusa.

Vive la joie!
(Siquen joyous!)

Carnaval apporte la joie
Vive la joie! Vive la joie!
Obéissons tous à sa loi!
Chantons: vive la joie!
Tralala, lalala!
Tralala, lalala!
Obéissons tous à sa loi!
Chantons: vive la joie!
Dames et demoiselles
Et vous, beaux messieurs:
A perdre la cervelle
Dansez tous le rondeau!
L'amî Polichinelle
Sur vous tire le rideau!
Vous pouvez, tourterelles
Embrasser vos tourtereaux!
Tourtereaux, jouvenceaux
Venez danser un rondeau
Vive la joie!

Éljen az öröm!

Hevenyészett fordítás:

Karnevál hozza az örömet!
Éltessük az örömet! Éltessük az örömet!
Kövessük mi is törvényét!
Gyujtsuk meg az öröm fényét!
Tralala, lalala!
Tralala, lalala!
Kövessük mi is törvényét!
Gyujtsuk meg az öröm fényét!
Dámák és kisasszonykák
És önök, szép uracskák:
Alkotva önfelelt láncot!
Járjátok körben a táncot!
Polichinelle pajtástok
A függönyt ereszté rátok!
Végre, ti drága gerlicék
Megcsókoljátok a gerlét!
Galambocskák, legénykék,
A keringőt hadd lejtsetek!
Éljen az öröm!

Merény'et a pa'esztinai francia konzulátustikára ellen

Jaffából jelentik: Pénteken terrorista merényletet kíséreltek meg Gelat francia konzulátusi titkár ellen. Két ismeretlen egyén behatolt a titkár lakásába, több revolverlövést adtak le. A lövések nem találták el Gelatot, de 8 éves kislfiát megsebesítették. A merénylők elmenekültek.

Dr Schacht német birodalmi miniszter Romániába jön fontos gazdasági tárgyalásokra

Londonból jelentik: A Daily Telegraph berlini jelentése szerint dr Schacht-ot, a német birodalmi bank volt elnökét rövidesen igen fontos megbízatással külföldre küldik. Schacht elsősorban Romániába látogat el, hogy keresztül vigye a petróleumszállítást Németország részére, amit Wohltat-nak nem sikerült elérnie. Schacht egyébként visszahívását az angol lapok Brinkmann-nak, a Birodalmi Bank elnökének teljes idegösszeomlásával hozzák összefüggésbe.

A csíksomlyói Mária-szobor

Megirtuk, hogy a Katolikus Nőszövetség elnátározta, hogy XII. Pius pápának a csíksomlyói kegytemplom híres Szűz Mária szobrának pontos másolatát küldi ajándékba. A kis szobrot Erdély egyik legjelesebb szobrásza faragja fába s női küldöttség viszi Rómába március 12-re, mikor is a pápa koronázásának ünnepei lesznek.

A csíksomlyói Szűz Mária szobor egyik legzebb régi egyházművészeti emlékünknél. Ott szerepelt Csíkvármegye címerében is, amelynek középső aranyos mezejében volt látható Szűz Mária, ölében a gyermek Jézussal. A Mária tisztelet ősrégi a székelyeknél és a csíksomlyói kegytemplom közel négyszáz éve búcsújáró hely, ahol minden év pünkösdjén tartják meg a híres csíksomlyói búcsút, az egész országból odaseregülő hívek részvételével.

A csíksomlyói Salvator-kápolna, amely a Somlyóhegyen épült, a XV. századból való s a Ferencesek ősrégi kolostora is itt állt egykor. A csíksomlyói Ferences kolostor igen becses, sok ritkaságot tartalmazó könyvtáráról is híres, de a helyet mégis a Szűz Mária szobor és a búcsújáró kegyhely tette világhírűvé, melynek eredete az 1559-es évekre nyúlik vissza. Akkor ugyanis a székely katolikusok döntő győzelmet arattak János Zsigmond hadai ellen, s a vallásért folytatott dicsőséges harc emlékére évente minden pünkösöd szombatján népes búcsút tartanak. Megerősítette ezt a kegyes hagyományt az 1718-ban dúló pestisjárvány, amikor a szörnyű betegség mellett éhség tizedelte a lakosságot, dögvész irította ki a marhaállományt. A rémület akkora volt azokban az időkben, hogy a bírák üléseik után zsolnárokat énekeltek.

Mindezek csak kimélyítették a Mária tiszteletet a székelyekben s amióta ott áll a somlyói Salvator kápolnában a csodatevő Szűz Mária szobor, — és ennek már közel háromszáz éve — Csíksomlyót úgy emlegetik, mint Lisieux-t, vagy Lourdest. A Szűz Mária szobor barokkos redőzetű köntésével, háromrészes tiarájával a XVII. század művésznének vésőjét dicséri. Úgy a Mária, mint a kis Jézus alakja végtelen finomsággal van kifaragva, s ennél a másolatánál szebb ajándékot, valóban nem igen lehetne küldeni XII. Pius pápának, aki a művészetek nagy megértő barátja.

A belgiumi kormányválsággal egyik párt se tud megbirkózni

Még egy kísérlet a Pierlot-kormánnyal. — Ha ez sem sikerül, feloszlatják a parlamentet

Brüsszelből jelentik: Soudan szocialista szenátor, volt külügyminiszter meghíúsult kormányalakítási kísérlete után a király Max brüsszeli főpolgármestert, a liberális párt vezető tagját bizta meg kormányalakítással. Ő vállalkozott is, de már pár óra múlva visszaadta megbízatását. Az ügyvezető Pierlot-kormány péntek este tanácskozott a teljesen megakadt helyzetből való kibontakozás felől. Fölvetették azt a gondolatot, hogy Pierlot miniszterelnök mégis módosítsa pénzügyi politiká-

ját a szocialisták kívánalmai szerint, s akkor a katolikus és szocialista pártokra támaszkodva a kormány meg tudná oldani az alkotmányválságot, s a flamand-vallon egyenjogúság megvalósítását. A Pierlot-kormány módosított pénzügyi irányvonalát a szenátusban ismertették. Amennyiben ez a megoldás nem sikerül, úgy feloszlatják a parlamentet és új választásokat írnak ki. A választásokat hivatalnok kormány vezetné.

Gafencu külügyminiszter lengyelországi útja

A miniszter úgy nyilatkozott, hogy a lengyel-román szövetség együttműködése megkönnyebbiti a dunai államok baráti közzeledését

Bucurestiből jelentik: Mint tegnapi számunkban már jelentettük, Gafencu külügyminiszter pénteken reggel utazott el a román fővárosból Lengyelországba Varsóba szombaton meg is érkezett, amiről mai lapunk más helyén adunk beszámolót. Gafencu külügyminiszter még elutazása előtt az „Express“ lengyel távirati iroda tudósítójának nyilatkozatot adott, mely a következően hangzik:

— Örülök, hogy mint Románia külügyminisztere, első hivatalos látogatásomat tehetem Varsóban. Mindig meg voltam győződve arról, hogy a lengyel-román szövetség mennyire fontos úgy a két állam, mint általában Délkelet-Európa békéje szempontjából. Ezt a meggyőződésemet a legkisebb habozás nélkül mindig védelmeztem, minden helyzetben, amelyet a nemzetközi élet nyújtott. Lengyelországgal való megegyezésünk kétségtelenül pontos és jól meghatározott szövetség eszméjét foglalja magában. Ez az egyezmény baráti együttműködést képvisel és ez alkalmas arra, hogy tovább fejlődjék, kiszélesedjék és mind hasznosabban szolgálja a két állam közös érdekeit. Ez a baráti együttműködés különösen értékes ma, amikor Európa mostani rossz napjaiban a népek élesen egymással szembeállítják érdekeiket és törekvéseiket. Lengyelország és Románia, amikor a két ország érdekeit és törekvéseit egymáshoz közelítik és összekapcsolják, Európa keletén elfoglalt rendkívül fontos földrajzi helyzetükben a békés erőfeszítés olyan erejét valószínűsíthetik meg, amelyből a nagy és kis államoknak csak haszna lehet. Emlékeztetek arra, hogy a lengyel-román

békés együttműködés egyik első eredménye az az enyhülés volt, amelyet az 1929 évi Kellogg egyezményt életbeléptető jegyzőkönyv aláírása hozott. Ezt a jegyzőkönyvet a megnevezett egyezmények sorozata követte. A lengyel-román együttműködés megkönnyítheti a többi szomszédal való kapcsolatot is s baráti közzeledést eredményezhet a Dunamedencében, egyetértésben az a politikával, amelyet Románia határozottsággal és teljes jóakarattal folytat.

— Az a látogatás, amelyet Belgrádban tettem jugoszláv barátainknál, s a legutóbbi bucaresti Balkán-szövetség értekezlet bizonyították, hogy szomszédi és baráti államaink milyen nagymértékben kívánnak hozzájárulni azoknak a jelentős kereskedelmi és közlekedési kérdéseknek megvizsgálásához és megoldásához, amelyek elé földrajzi helyzetünk állit és milyen mértékben óhajtják bebizonyítani kölcsönösen egyégüket és együttműködésüket nemzeti létük biztosítására. Tudom, hogy a lengyel politika is csatlakozik ezekhez a törekvésekhez. Ez egy másik indoka annak, hogy megegyezésem barátja vagyok a lengyel-román szövetségnek. Hozzáteszem, hogy nagy örömmel fogok találkozni Varsóban, — ahol alkalmas lesz hódolatomat bemutatni Moscicki köztársasági elnöknek is, kollégámat, Beck lengyel külügyminisztert, akihez az őszinte és hűséges barátság érzelmek kapcsolnak, továbbá többi lengyel barátaimat, akikkel az utóbbi években alkalmam volt együttműködnöm, a lengyel-román kapcsolatok megerősítésén és elmélyítésén.

Üdv neked Atyánk — üdv neked Főpásztorunk!

Pacha püspök aranykeretes pásztorlevele XII. Pius megválasztása alkalmából

Temesvár. Saját tud. Hogy Pacelli Jenő bíboros-államtitkár XII. Pius néven Szent Péter trónjára került, Pacha Ágoston, dr. megyéspüspök külön körlevelet adott ki, amelyben a pápaválasztást közli és ezzel kapcsolatban megteszi rendelkezéseit a temesvári egyházmegyében. A körlevél latin nyelven, arannyal bekeretezett szöveggel jelent meg s a szöveg között „XII. Pius” neve is aranybetűkkel van nyomtatva.

Az új Szentatya megválasztásáról szóló püspöki körlevél elsősorban utalás arra, hogy szűnjön a bánat s a szomorúság, amely XI. Pius pápa halálával az örök várost és a földkerekséget érte. Az evangélium hirdetése, a szentségek kiszolgáltatása nem maradhat abba, Szent Péter trónja nem maradhat árván, az üdvözítő biztató szava: „Nem hagyak titeket árván!” A bíborosok megválasztották Pacelli Jenő bíboros-államtitkárt legfőbb pásztorunkká, aki fenkölt, de igen terhes hivatalát XII. Pius néven átvette. Ekként — jelenti a körlevél — gyászunk öröme és nagy vigasztalásunkra vált: üdv neked Atyánk, üdv neked Főpapusunk!

A püspök fejtegeti ezután Krisztus földi helytartójának magasztos hivatalát s annak jelentőségét és lényegét. Szól a közsárlóról, amelyre Krisztus anyaszentegyházát építette — s a maga és egyházmegyéje hódolatát a következő szavakban juttatja kifejezésre:

— *Ime, Szentséges Atyánk, kit a Szentlélek rendelt az Egyház kormányzatára, hódolva járulnak trónod elé.*

— *Hiszünk Tebenned, ahogyan Szent Péter hitt Krisztus Urunknak. Mi is azt mondjuk: Uram, kihez menjünk? az örök élet igéi nálad vannak!*

— *Ime, Szentséges Atyánk, teljes szívünkkel ragaszkodunk hozzád és bizunk Tebenned, ki sem tévedni, sem megtéveszteni nem tudsz.*

— *Ime, Atyánk és Főpásztorunk, szeretünk Téged, miként a gyermekek szeretik atyjukat és hallgatunk szavadra, miként a juhok pásztoruk szavára. Téged jó- és balsorsban életünk utolsó leheletéig hűségesen követni akarunk.*

— *Szentséges Atyánk, fogadd kegyesen hódolatunknak ezt a gyermeki zálogát és engem a*

reámbizott nyájammal együtt részesíts legfőbb apostoli áldásodban.

A körlevél rendelkező része a következőképpen szól:

Adjunk méltó hálát a jó Istennek, aki oly kegyesen gondoskodott Egyházunkról, amidőn

Délkinában Kwang-szu tartomány elfoglalására megindultak a japán támadások

A Hong-Kong melletti bombázási károk felől az angolok kiegyeztek a japánokkal. — Tiencsinben készül valami. — Shanghai-ban a nemzetközi negyed rendőrhatalósága japán vezetés alá kerül

Tokióból jelentik: A félhivatalos Domeitávirati iroda jelentése szerint a japánok 1250 font kártérítéssel és bocsánatkéréssel intézték el azokat az angol követeléseket, melyek azért támadtak, mert legutóbb a Hong-Kong melletti egyezményes területen a japán katonai bombázások angol vagyoni és fenségségi érdekeket is sértettek.

Egyébként a délkinai japán hadvezetőség a hadműveletek továbbfolytatását elhatározta. Kwang-szu tartomány északi részében a nagyobb szabású támadásokat meg is kezdték.

Sanghai-ból jelentik: A Times tudósítója arról számol be, hogy a tiencsini francia-angol érdekeket és az engedményes területeket mind jobban veszélyeztetik. Barrikádokat és dróthuzalokat emeltek az engedményes terület körül. A japánok elrendelték, hogy honfitársai azonnal hagyják el az engedményes területet. Tiencsinben azt hiszik, hogy március 10-én a pénzügyi megszorítás életbeléptetése alkalmával nyílt színvallásra kerül sor.

Legfőbb Pásztort rendelt nekünk. Ezzel kapcsolatban rendelkezem:

1. Amint az új pápa megválasztásának híre megérkezik, az esti órákban szólaljanak meg a templomok összes harangjai.

2. A legközelebbi vasárnapon, vagy a lelkészeknek megfelelő napon Szent Ambrus hálaéneke, a Te-Deum tartandó, amelyet a kitett Oltáriszentség előtt nagymise kövessen. A szentmisebe felveendő az „Oratio pro Pontifice”, végül pedig öt Miatyánk és öt Üdvözlégy mondandó a hívekkel.

3. Ugyanezen alkalommal olvassák fel jelen pásztorlevelemet a nép nyelvén.

4. Végül a kánonba megfelelő helyen befolgalandó XII. Pius pápa neve.

Sanghai-ból jelentik: Az itteni japán és egyéb külföldi hatóságok között megegyezés jött létre, hogy a város nemzetközi negyedében a rendfenntartás végett teljes együttműködést létesítenek. Az együttműködést japán vezetés alá helyezik.

Hunyad megyében — 1938-ban több mint negyvenegymillió lejt fordítottak útépitésre

Tartományi és megyei hozzájárulásokkal 14 állami iskola-építést és három templom-építést segítettek.

Déva. Saját tud. Az új alkotmány kihirdetésének első évfordulója ünnepén Déván is ünnepélyt tartottak s azon Bengliu Constantin megyei prefektus ünnepi beszédében vázolta Hunyad megye 1938. évi munkásságát.

Beszédét azzal kezdte, hogy az 1938. év a munka és a takarékoság jegyében folyt le. A vármegye költségvetése 1937—1938-ban 49,416,084 lejt volt, míg az új közigazgatási rendszer bevezetése után az 1938—39. évi költségvetés összege csupán 26,811,075 leire rugott, mivel megtakarították a felesleges személyi, anyagi és szubvenzionális kiadásokat. A községeknek hasonlóképpen takarékoskodtak, 1937—38-ban a megyei községek összköltségvetése 111,900,000 lejt volt, míg 1938—39-ben csak 85,700,000 lejt.

Az utmunkálatoknál hatalmas munkát végeztek. Az elvégzett közmunkáknak az értéke 8,416,721 lejt tett ki. Kilenc község utjai részére a megyétől 114,000 lejt kapott. A Petrosani bányatársulat az utak jelzőtábláira 50,000 lejt adományozott. A megyei költségvetésből utakra 1,174,623 lejt fordítottak s más alapokból kiegészítették 7,298,724 leire, viszont a közmunkügyi miniszter 8,177,384 lejt nyújtott az utak aszfaltrozására, melynek nagyobb része erre az új évre maradt s az utak igazgatósága új utak építésére 12,895,116 lejt utalt ki, úgy hogy összesen Hunyad megye útjaira tavaly 41,543,933 lejt áldoztak, ami szinte egyedülálló teljesítmény.

Alkanyér és Kudzsr között a községi járulékokból 2144 méter utat készítettek, a dévai piacrendezésére 995,000 lejt jutott. Brádon vásárcsarnokot építettek s kikövezték a brád—guravzarai utat, amihez a Mica 300,000 leivel járult hozzá. Elkészítették az annyira fontos Körösbánya—Risculita—Avram Iancu országutat, továbbá a Rosie—Obarşia—Cănanescu utat. Arvizelharítás céljából végzett patakiszabályozásokra összesen egymillió lejt használtak fel.

Művelődési téren is eredmények vannak. Építettek, illetve az építkezést folytatták 14 iskolánál, ezekből 11 teljesen elkészült, belőlük nyolcat terrakottával raktak ki, amihez a temesi helytartóság adott 200,000 lejt. Az új szászvárosi görög-keleti templomhoz a helytartó 80,000 lejt, a szászvárosi görög katolikus egyháznak 50,000 lejt s a dévai épülő görög katolikus templom részére 50 ezer lejt adott szintén a helytartóság. Az iskolákhoz a vármegye saját költségvetéséből 631,000 lejt adott. A gazdasági helyzet jónak volt mondható, mivel jó buza és tengeri termésünk volt. A mezőgazdasági kamara mindent megtett a gazdák érdekében.

A prefektus beszédét hatalmas éljenzés zárta be.

**EVEK
MUNKÁJA.**

***nem hoz annyit, mint az ÁLLAMI
SORSJÁTÉK SORSJEGYE, amelyet

**COLECTURA OFICIALĂ
ŞI A OFICIILOR RURALE P. T. T.**

HELYI CIM: ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL VÁSÁROL.

Ne mulassza el a MÁRCIUS 15.-iki alkalmat, amikor a 19. sorsjáték I. osztályának a húzása lesz. További húzások április 15.-én, május 15.-én, június 15.-én.

Biharmegyei székely: **Colectura Oficială, Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 11.**

Az alkotmány ünneplése

Bucurestiből jelentik: Az új alkotmány kihirdetésének egyéves évfordulójának napján — mint ismeretes — az egész ország lelkes nemzeti ünnep színezetét öltötte.

A román nép a nemzet szerencsecsillagának ünnepévé avatta ezt a napot és felhasználta arra, hogy nyilvánítsa hódolatteljes szeretetét uralkodója és az új irányba haladó ország előtt.

Az egyesülés várában, Gyulafehérváron Erdély mutatta be hódolatát és bizalmát az új rend iránt, amelyet Öfelsége és tanácsadói adtak az országnak. Erdély két román érsekének felhívása kezdeményezte a gyulafehérvári hódoló tüntetést, alkalmat adva ezzel, hogy a hegyeken túli testvérek 20 év bomlasztó politikai agitációja után testvéri kézszorításban egyesülhessenek.

Nagy, történelmi pillanatok azok, amelyekben most élünk. És a román nép utódai majd büszkén fognak beszélni ezekről az időről, úgy ahogy mi most megemlékezünk a fejedelemségek egykori egyesüléséről vagy a román királyság függetlenségének kimondásáról.

Erdély két román érsekének hazafias kézszorítása Gyulafehérvár történelmi falai között bizonyította, hogy minden politikai és vallásos hit fölött ott lebeg a román népnek a jövőjébe vetett hite.

Még csak egy év telt el az új alkotmány kihirdetése óta és az új rendszer gyümölcsei máris olyan jótékonyan megmutatkoztak, hogy most látjuk csak igazán mit veszítettünk a két évtizedes meddő politikai és választási küzdelmekkel. Most hull le a fátyol szemünkről és látjuk megrettenve, hogy milyen közel voltunk az anarchia szakadékhöz. Spanyolország tragédiája itt áll szemünk előtt, magyarázatra azt hisszük nincs is szükség.

Boldogan állapíthatjuk meg, hogy nemzetünk dicsőséges történelmének folyamán, a nehéz órákban a románság mindig megdöntött és cselekedett és a nemzet létét mindig biztosította.

Ime ezért volt az alkotmány ünneplése egyáltalán nemzeti ünnep és a Trón iránti hűség kifejezésének az ünnepe is.

A népszövetségi egyesületek nemzetközi tanácsulása Genfben

A tanácsülés romániai magyar tagja, br. Jósika János nyilatkozik, hogy milyen értelmű felszólalást tett a kisebbségi kérdésben.

Kolozsvárról jelentik: A népszövetségi egyesületek a múlt héten Genfben nemzetközi tanácsulást tartottak. Ez alkalommal a romániai magyarság nevében báró Jósika János volt képviselő jelent meg, aki az ülésen fel is szólt egy olyan kérdésben, mely a romániai kisebbségi jog fejlődésére vonatkozott. Most báró Jósika hazaérkezett Kolozsvárra, ahol a „Keleti Újság” tudósítója előtt nyilatkozatot adott felszólalásáról, melyet a bucuresti lapok bizonyos hiányossággal közöltek. Nyilatkozata így hangzik:

— A népszövetségi egyesületek nemzetközi tanácsulása genfi tanácsulása tárgysorozatának egyik pontja volt a kisebbségeknek kollektív jogok megadása. Ezt a kérdést éppen én vettem fel 1938. nyarán Kopenhágában és kértem a kérdés napirendre tűzését. A mostani genfi ülésen Pilat román delegátus hozzászólt ehhez a kérdéshez és kifejtette, hogy Romániában a kollektív kisebbségi jogokat máris megvalósították. Ennek igazolására felolvasta a Nemzeti Ujjászületés Frontja megalakulása alkalmából a különböző kisebbségekkel kötött kormánymegállapodásokat, továbbá a kisebbségi miniszterium létesítésének végrehajtási utasítását és a hozzácsatolt minisztertanácsi jegyzőkönyvet.

Báró Jósika János ezután a következőkben folytatta nyilatkozatát:

— Pilat, román kiküldött rámváló egyenes hivatkozására igazoltam az eddig megtörtént tényeket azzal a megjegyzéssel, hogy az elvileg lefektetett megállapodások egy része még megvalósításra vár és reméljük, hogy a Románia kiküldöttének szép szavaiban foglalt szellem érvényesülni fog a kisebbségek javára.

Jósika János báró végül elmondotta, hogy a Borel francia kiküldött elnöklete alatt lefolytatás a legnagyobb megértéssel tárgyalta a napirendre tűzött kérdéseket.

Utazzék Németországba

Gyors, biztos, kényelmes közlekedés

60% kedvezmény a német vasutakon

Nagy könnyítések a többi közlekedési eszközök igénybevételénél

Díjtalan felvilágosítást és prospektust ad minden utazási iroda és az

OFICIUL TURISTIC GERMAN

BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI 114.

A spanyol nemzeti hadsereg főtisztjei Franco tábornoknak felajánlották a tábornagyi rangot

A francia államtanács Petain tábornagyot nevezte ki első nagykövetül a nemzeti Spanyolországba. — Az angol király is kinevezte követét

Burgosból jelentik: A nemzeti főhadiszállás tisztjei pénteken felkérték Franco tábornokot, hogy vegye fel az altábornagyi rangot. A tisztiek már át is nyújtották Franco tábornoknak az új vállpantokat.

Saint Jean de Lux-ból jelentik: Rochat, a francia külügyminiszterium állandó államtitkárának állandó helyettese Burgosból jövet itt telefon utján jelentést tett Bonnet külügyminiszternek, Rochatnak az volt a küldetése, hogy Burgosban átadja a nemzeti Spanyolország francia elismeréséről szóló okmányokat, s egyúttal tájé-

kódzódik bizonyos további tárgyalások lehetőségéről.

Párizsból jelentik: A francia kormány törvénytervezetet terjesztett a képviselőház elé, amelyben 150 millió frank új rendkívüli hitel felvételére kért felhatalmazást. Ezt az összeget a spanyol menekültek felségélyezésére fordítják. Jelenleg a Franciaországban tartózkodó spanyol menekültek száma meghaladja a 250 ezret. Franciaország eddig 275 millió frankot költött spanyolországi menekültekre.

A francia államtanács hozzájárult, hogy a nemzeti spanyol kormány mellé Petain tábornagyot küldjék ki Franciaország első nagykövetül.

Londonból jelentik: VI. György király jóváhagyta Sir Morris Petersen bagdadi követnek a kinevezését Burgosba Franco kormánya mellé.

BONNET KÜLÜGYMINISZTER BESZÁMOLÓ BESZÉDE A SENATUS KÜLÜGYI BIZOTTSÁGÁBAN

Párizsból jelentik: Bonnet külügyminiszter pénteken a szenatus külügyi bizottságának ülésén beszélt. A beszéd lényeges részeiben megégyezik a kamarában szerdán tartott külpolitikai beszámolóval. A francia külügyminiszter ismertette a nemzeti Spanyolország jogi elismerésének kérdését, a spanyol menekültek ügyét és azokat a megoldási lehetőségeket, melyeket a francia kormány tervbe vett. A továbbiakban a francia-lengyel jóbaráti viszonyról és a francia-német jószomszedság kilátásairól szólott s megelégedését fejezte ki a francia-angol együttműködés fölött. Beszéde végén az olasz-francia viszony alakulásáról is tájékoztatta a külügyi bizottság tagjait.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSÓ: A CIRKUSZ.
APOLLÓ: HAJNALHASADAS.
DORIAN: A LAZADÓ HŐS.

Nyakfájdalmak

Nyakfájdalmak hálás idezi elő.

Semmi sem szünteti meg gyorsabban ezt a bajt, mint egy energikus

Carmol *)-os bedörzsölés.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Pacha püspök nagyböjti körlevele azokhoz, akik irtóznak a gyermektől

Vád azok ellen, akiket illet — és megszívlelendő tanács mindenkinek

Temesvár. Saját tud. Most jelent meg Pacha Agoston dr. megyéspüspök ezidei böjti pásztorlevele, amely hamvazószerdáról van kelteve. A püspök az egyes vidékeken feltűnő módon megcsappant gyermekáldásról és az egykerendzerről szól és elrendeli, hogy körlevelét a nagyböjti egyik vasárnapján a szószékről olvassák fel a híveknek. Azokhoz szólva, akiket illet, hangja a vádlóé, de mindenki számára a megszívlelendő tanácsadóé is. Ott, ahol a szörnyű baj nem terjedt el, a plébános egy, a püspöknek másik alkalommal kiadott intéző szövegét a családokhoz, szülőkhez és gyermekekhez olvassa fel.

Szülők, akik nem szeretik a gyermekeiket.

— A nagyböjt — így kezdődik a körlevél — amennyire komoly, annyira telve van kegyelemmel és áldással. Mások is, de ebben a szent időben különösen kereslek titeket. „Ime most van a kellemes idő, ime most az üdvösség napja”, így int bennünket az apostol. „Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket”. Hozzátek intezem a szoltáros szavait és mint püspök-atyátok arra kérlek, hogy fölfigyeljétek és a lelketekre vegyétek, amit mondani akarok. Szemrehányással fordulok hozzátok, s amely szokatlanul hangzik, bevádolok benneteket. A farsang napjaiban talán túlhangoz dárídok voltak. Csakhogy az én szemrehányásom, az én vádlásom nem egy-két napra, nem egy-két alkalomra vonatkozik. Esztendőknél, sőt évtizedeknél az eseményei vonulnak el lelki szemem előtt, amelyek miatt most vádolok. Ti szülők, ti nem szeretitek a gyermekeiteket!

Vázolja azután a püspök az olyan vidék szomorú képét,

ahol kihál a gyermek:

— Pericles, a híres görög államférfiú nagy és öldöklő csata után széjjelnéz a csatamezőn. Elcsélt és elpusztult népének szinte teljes ifjúsága. Nehéz és fájdalmas sóhaj szakad fel a kebléből: „Ez évnek elvesztett tavasza”. Nálunk szörnyűbb a pusztulás és végzetesebb a katasztrófa. Nem egy esztendőről van szó, évtizedek esnek itt számításba. Járom a városokat, megfordulok a falvakban és végzem a kötelességet, amint Isten azt rám ruházta. Mélységesen szomorú tapasztalatokat teszek. Üres az utca. Keresem a hangos és játszódozó gyermekeket, és hiába keresem őket. Híre jár, hogy ebben a faluban, meg amabban beszűntek egy tanítói állást, földadnak egy iskolát, mert nincs iskolásgyermek. Hol ebben, hol abban az utcában üresen marad egy ház, mert nincs lakója. A tulajdonosok elhaltak és ivadékaik nem voltak.

Kihál ez a falu, ez a város! Maholnap ki áll majd a betegágyad mellett, ki fog ápolni és vigasztalni? Az utolsó órában ki adja a kezébe a haldoklók mécesét? És ki fogja le megüvegesített szemeidet? Lesz-e, aki utánad egy-két könnyet ejtsen? Marad-e, aki érted elmondjon egy Miatyánkot?

— S annak az egyetlennek is, az egygyermeknek, milyen örömtelen és milyen boldogtalan az élete! De szépen hangzik, ha azt mondom: édesapám, édesanyám! Majdnem ilyen szépen hangzik, ha azt mondhatom: bátyám, néném, öcsém, húgóm. A te gyermekednek nincsen testvére. A szülők sajnálták a gyermeküktől ezt az örömet, ezt a boldogságot. Halljátok-e, szülők? Tinektek, akiknek csak egy gyermeketek van, alig jár ki az a tisztesség, hogy titeket családnak hívjanak. Ti meg, akiknek gyermekeitek nincsenek, ne mondjátok, hogy családot alapítottatok.

Kell-e mondani tavasszal a rétnek, hogy viruljon?

A püspök utal ezután a tízparancsolatra, amelyet az Úr adott át Mózesnek. Ez a tízparancsolat alapja minden emberi törvényhozásnak, a társadalmi rendnek és az igazságosságnak. Az ötödik parancs: Ne öl! Az ölés, a gyilkolás mindig bűn volt. Gyilkolás, emberölés az is, amikor a csirázó

emberi életet elfojtják. Megborzadunk, ha olvassuk, hogy a kegyetlen Heródes Bethlehembben meggyilkoltatta a gyermekeket. Gyűlölet és őrzöngés elvakította, örült gonosztevő volt. Aki a csirázó életet elfojtja, édesanyja annak a gyermeknek és tettét megdönt, elhatározott szándékkal kö-

„Hivom az örökkévalóságból az édesapámat és édesanyámat...”

— Milyen kicsinyes módon és mennyire az öszinteség hiányával iparkodnak megmagyarázni, hogy miért nem kell a gyermek! De ez csak afféle hitvány köpenyeg, amellyel gonosz cselekedetüket, az égbekiáltó bűnt, takargatni iparkodnak. Ide hivom köztetek az örökkévalóságból az én édesapámat. Hallod-e, édesapám? A gazda arról panaszkodik, hogy csak egy szesszió földje van, vagy akár kettő is és azt a gyermeket vagy több gyermekét nem képes eltartani. Édesapám! Te csak egyszerű falusi iparos voltál. Tizenhárom gyermeket adott az Isten s ebből két fiút iskoláztattál. És volt kenyér a háznál, senki éhen nem pusztult. Édesapám, mondd meg ezeknek a fér-

vette el Isten a negyedik parancsolatban a gyermekeket kötelezi, hogy az atyát és anyát tiszteljék, szeressék. Mint püspök tizenhét év óta járva a falvakat és városokat, erre figyelmeztette is mindig a gyermekeket és hozzátette: Sehol sincs megírva, sohse adott az Isten arra parancsot, hogy a szülők szeressék a gyermekeiket. Isten hiába való dolgot nem parancsolt. Mert kell-e mondani tavasszal a rétnak, hogy füvet teremjen, hogy kihajtsjon? Ugyis kihajt s ugys meg nő a fű. Meg kell-e mondani az almának, hogy nyiljék és virágozzék, hogy almát teremjen? Főlöské, mert ugys meg teszi. Épugy nem kell megparancsolni az édesapának, az édesanyának, hogy gyermekeiket szeressék.

— Ez volt a felfogásom eddig. És most annyi esztendő multával, öreg napjaimban be kell látnom, hogy helyre kell igazítanom amit eddig a szülőkéről prédikáltam. Nemcsak a szülőknek rendelt Isten védelmet és oltalmat, mikor a negyedik parancsot adta. Isten a gyermeket is meg akarta védeni és oltalmazni, saját szülőjével szemben is, mikor a következő parancsban így szólt: Ne öl!

fiának, hogy győzted te mindezt?! Ide hivom köztetek az örökkévalóságból az én édesanyámat. Hallod-e, édesanyám? Az asszonyok azt mondják, hogy a nagy gyermekáldás árt az egészségnek, az asszonyok hamarosan megöregsznek és megcsunynulnak és időnek előtte kiviszik őket a temetőbe. Édesanyám! Te tizenhárom gyermeknek anyja voltál és valamennyiüket tegmagad tápláltál és neveltél. Egész életedben friss jó egészségben voltál és úgy volt, hogy abban az esztendőben, amikor az Isten magához vett, megkezdte a századik esztendőt. És holtá után én mondom nektek: Az én édesanyám volt az én szememben a legszebb asszony, akit én a föld hordozott.

Isten ítélőszéke elé hivlak benneteket!

Vádat emelek ellenetek — szót ezután a püspök — vádat a falu előtt, mert ez a falu belátható időn belül kihál, a házak lakó nélkül maradnak és a szántókon nem lesz, aki szántson, vessen és arasson. Vádat emelek ellenetek a saját fajtatok előtt, mert a ti bűnökötöknek ennek a népnek nincs jövője, és lassan de biztosan kipusztul. Vádat emelek ellenetek a gyermekeitek előtt, akiknek nem volt szabad a világra jönni, akiknek nem szabad a napot meglátni, akik édesapjuknak, édesanyjuknak nem nézhetnek a szeméi közé. Odahivlak titeket az Isten ítélőszéke elé!

A püspöki körlevél befejező szavai: Elérkezett a nagyböjti szent idő s egyben az idő, az alkalom és a kötelesség, hogy husvéti gyónást végezzünk. Fiaim, gondoljátok meg mindazt, amit nektek izenek és fontoljátok meg, hová és mire vezet, ha ez így tovább megy. Fordulnia, javulnia kell az állapotoknak. Mint minden esztendőben, úgy ezidén is szólok hozzátok az Anyaszentegyház parancsolatával: „Bűneidet minden esztendőben legalább egyszer meggyónjad és husvét táján az Oltárszentséget magadhoz vedged”.

— Be akarom fektetni a tőkém, hogy egy milliót nyerjek.

— Tedd meg, de mégis jobb, ha

SORSJEGYET
VÁSÁROLSZ AZ AURORA
ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL.

Március 15.-én, amikor a 19.
Sorsjáték I. osztályát húzzák

NYERHETSZ
EGY MILLIÓT

holott CSAK 200 LEIT
kockáztatsz

AURORA
SORSJEGYÁRUDA ELÁRUSÍTÓ HELYEI

Biharmegyei székhely.

„UNION” Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Bellődon: Egész évre 900, félre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 13
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

TITEANU SAJTÓMINISZTER A BÁNÁTBAN. Temesvár. Saját tud. *Corneteanu* földművelésügyi miniszterrel egyidejűleg vasárnap *Titeanu* sajtó- és propagandaminiszter is Temesvárra érkezik, valamint *Baran* Coriolan belügyi államtitkár. A minisztereket ünnepélyesen fogadják. A földművelésügyi miniszter Aradra is ellátogat.

MEGDÖBENTŐ EREJŰ VIHAR DÜHÖNG A FEKETE-TENGEREN. Bucuresti. Saját tud. A Fekete tenger napok óta háborog. Pénteken este az egész Dobruzsai part mentén nagy vihar dühögött, amely miatt a constantai kikötőben horgonyzó hajók károkat szenvedtek. Több hajóról, amelyek a vihar következtében nem tudtak bejutni a kikötőbe, semmi hír. Számos hajó csak a legnagyobb nehézségek leküzdésével tudta elhagyni a kikötőt.

DR. ZOE GHERMAN SZAMOSTARTOMÁNYI KÖZIGAZGATÁSI FŐINSPEKTOR MÁRAMAROSSZIGETEN. Saját tud. Csütörtökön Máramarosszigetre érkezett dr. *Zoe Gherman* Szamostartomány közigazgatási főinspektora, hogy a város és megye volt vezetőségének munkáját felülvizsgálja. Pénteken a városházán tartott vizsgálaton dr. *Zoe Gherman*, míg szombaton a prefektúra közigazgatási ügykezelését vizsgálja felül.

Régi érdemes vasutas halála. Temesvár. Saját tud. *Dieterich Győző* nyugalmazott vasuti felügyelő halt meg ötvenkilenc éves korában. *Dieterich* felügyelő fogalom volt annakidején Temesváron: husz éven át alfőnöke volt a józsefvárosi nagypályaudvarnak, ügyvezetője, aki régi, tekintélyes állomásfőnökök, mint *Klinda József* és *Lévay Sándor* mellett dolgozott s azokat helyettesítette is. Rengedet dolgozott a háború idején, amikor néha naponta többszáz vonatot kellett fogadni vagy indítani és különböző intézkedéseket tenni soronkívül. Felesége, született *Devoșics Mária* és leánya *Pirocska*, *Balanescu Constantin* kereskedelemügyi miniszteriumi felügyelő leánya gyászolja, családjával.

EGY IRORSZÁGI SZIGETET A SZÜNNI NEM AKARÓ VIHAROK ÉHINSÉGGEL FENYEGETNEK. (London.) Az irországi *Donegal* kikötő partvidéke mellett elterülő szigetet a megszünni nem akaró hatalmas viharok valósággal elzárták a külvilágtól. A sziget élelmiszer készlete elfogyott és a 300 főnyi lakosság éhhalálnak van kitéve. Tegnap éjjel a sziget lakosai rádió útján kérétek újabb segítséget és bejelentették hogy a szigeten súlyos influenza járvány dühög. Megkísérelték, hogy repülőgépen dobjanak le élelmet a szigetre, de a hatalmas szélviharban a repülőgép kénytelen volt visszatérni. A mai nap folyamán egy hajó tesz újabb kísérletet élelmiszer szállításra.

Csempészett pamut az Iza-partján. Máramarossziget. Saját tud. A rendőrségi közegek Máramarossziget határában, az Iza-folyó partján két egyéni veitke észre, akik csomaggal igyekeztek felszólításukra a csempészek eldobták csomagjaikat, amelyekben Csehszlovákiából csempészett pamutáru volt.

KIREPÜLT A SINEKRŐL ÉS TELJES SEBESSÉGGEL MELY ÁROKBA ROHANT A BÁN-LAKI SINAUTÓ. Temesvár. Saját tud. Pénteken délután az aradi vasuti pályafelügyelőségről több vasuti mérnök sinautón a Gilád-Eánlak közötti vonalszakasz felülvizsgálására indult. Az egyik vasuti átjárónál a sinek közé valahogyan egy kő került és ledobta a sinekről a teljes sebességgel haladó sinautót, amely még mintegy negyvenöt métert rohant a sinek mellett a töltésen, majd leborult a töltésről és belezuhant a vasutvonal mentén húzódó árokba. *Stoicescu Valér* 38 éves temesvári, *Maronescu Georghe* 33 éves aradi mérnökök, valamint *Popa Victor* a sinautó vezetője súlyos bordatörést szenvedtek. *Bival Alexandru* 35 éves aradi mérnök koponyáján sebesült meg. Temesvárról segélyvonatot küldtek a szerencsétlenség színhelyére és a sebesülteket, valamint az összerongcsolódott autót beszállították Temesvárra

KINEVEZTÉK A TEMESVÁRI VASUTI FELÜGYELŐSÉG FŐNÖKÉT. (Temesvár.) A temesvári vasuti felügyelőség élére *Bartsch Ferdinánd* volt nagyváradi főfelügyelőt nevezték ki. Április elsejére ugyanis a váradi vasuti felügyelőség megszűnik és helyén csak kirendeltség marad.

Zürichi zárlat. Párizs 11.66, London 20.62 fél, Newyork 440, Brüsszel 74.02 fél, Milánó 23.15, Amszterdam 233 háromnegyed, Berlin 176.60, Prága 15.06, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 337.

71 ÉVES KORÁBAN MEGHALT GEROTA PROFESSZOR. Bucuresti. Saját tud. Csütörtök délután a Gerota szanatóriumban meghalt Gerota orvostanár, 71 éves korában. Élete utolsó éveiben szélső jobboldali mozgalmakba keveredett, ami miatt több ízben is letartóztatást kellett elszenvednie. Halála előtt írásba foglalta utolsó kívánságait, melyek szerint: egyszerű temetést óhajt, katonai tiszteletadás, szónoklatok, virág nélkül. Tollbamondta környezetének azt is, hogy milyen intézkedéseket hajtsanak végre szanatóriumában? Halála pillanatáig öntudatánál lévén, néhány perccel a vég bekövetkezése előtt behívatta hozzátartozóit és megmondta nekik, hogy most már el kell menni örökre. Vasárnap temetik.

Lezuhant a máramarosszigeti törvényszék kupolájáról egy munkás. Saját tud. Pénteken délután végzetes kimenetelű szerencsétlenség történt a máramarosszigeti törvényszéki épületének javításánál. Rác László aknaugatagi illetőségű 29 éves munkás, a törvényszék kupolájának eresznél dolgozott, ahonnan a törvényszéképület betonos világító udvarába zuhant le. A szerencsétlen munkás életveszélyes belső és külső sérüléseket szenvedett. Rác Lászlót a máramarosszigeti kórházba szállították, ahol élet-halál között lebeg. A vizsgálat megindult annak megállapítása tárgyában, hogy a szerencsétlenségért nem-e terhel valakit mulasztás, vagy véletlen balesetről van szó.

Hadiárvák, rokkantak és hadiözveggyek állampolgársági bizonyítvány felmutatása nélkül is megkaphatják nyugdíjukat

Az igazságügyminisztérium példadó rendelkezése az állampolgársági névjegyzékből kihagyott nyugdíjasok ügyében

Kolozsvár. Saját tud. A katonai és polgári köznyugdíjasok bizonyos csoportját rendkívül kelemetlenül érintette az, hogy már hónapokkal ezelőtt beszüntették nyugdíjuk folyósítását azzal az indokolással, hogy román állampolgárságukat nem tudják kétségtelen módon igazolni, illetve nem rendelkeznek a szabályszerű állampolgársági bizonyítvánnyal. Ez a rendelkezés több ezer nyugdíjast fosztott meg a jölmegéremelt és szerény létfenntartásukat biztosító nyugdíjtól. A nyugdíjasok egy csoportja, a hadiárvák, hadiözveggyek és rokkantak, emlékiratot intéztek az igazságügyminisztériumhoz súlyos sérelmük orvoslása érdekében. Beadványukra most megérkezett a válasz, amelyet szószertint fordításban alant közlünk:

Van szerencsénk tudomásukra hozni a következőket: A hadkiegészítő parancsnoksághoz több alkalommal igen tekintélyes számú kérés érkezett legénységi állományú IOV nyugdíjasok részéről, akiknek felfüggesztették nyug-

SZENT VINCE SZANATORIUM Mercurea-Ciuc -- Csíkszereda

Igazgató-főorvos: **Dr. SIMKO GYORGY**
Telefon: 155

Röntgen, Rövid hullám, Modern műtő, Minden eddig ismert villanygyógygép

Felvétetnek, fertőző betegek kivételével, sebészeti és belbetegek

Külön szoba ára napi **120 Lei**
Közös szoba ára napi **80 Lei**

Ullateanu mérnök gyilkosa öngyilkosságát kísérelt meg a fogházban. Bucuresti. Saját tud. *Eliza Dorneescu*, akit a bucaresti bűnügyi bíróság tudvalevőleg 10 évi fegyházra ítelt, Ullateanu mérnök meggyilkolása miatt, csütörtök este a vacaresti fegyházban öngyilkosságát kísérelt meg. Harisnyójával akarta felakasztani magát, de az őrök észrevették és kioldozták az ágy végéhez kötött huroklólat.

Leégett egy fűrészgár. Székelyudvarhely. Saját tud. *Guttman Samunak*, Székelyudvarhely és Bethlenfalva között lévő fűrészgára csütörtökre virradó éjjel 1 óra tájban eddig ismeretlen okból kigyulladt és teljesen leégett. A kivonult tűzoltóság csak a tűz továbbterjedésének megakadályozására szorítkozhatott. A milliót meghaladó kár biztosítás útján megtérül.

Temetések Nagyváradon. Kiss József 72 éves korában meghalt. Temetése szombaton volt az Őszi-telepi temetőben. — *Ecaterina Bolog* 67 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az Ispirescu-utca 7. szám alatti gyászaházban, a Rulikovszky-temetőbe. — *Cretiu Ioan* 16 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Grivitei-utca 7. szám alatti gyászaházban az Őszi-telepi görög katolikus temetőbe. (Caritas.)

díjuk folyósítását, azért, hogy az állampolgársági névjegyzékbe nincsenek felvéve, míg az utólagos felvételük iránti beadott kéréseik a határidő lejárta után érkeztek be az illetékes minisztériumba. A hadkiegészítő ebben az ügyben közbenjárt az igazságügyi minisztériumban, amely a 106.988 számú 1936 november 26-án kelt leiratában a követeléseket hozza tudomásunkra:

Válaszolva 4501 számú 1936 év folyamán hozzánk intézett kérésekre, van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy mindazoknak a csatolt területen lakó IOV nyugdíjasoknak, akik annak idején az állampolgársági lajstromokból kimaradtak, véleményünk szerint folyósíthatók továbbra is nyugdíjuk, abban az esetben, ha az illetékes közigazgatási hatóság bizonyítványval igazolják, hogy névjegyzékbe való felvételhez szükséges jogokkal rendelkeznek.

Természetesen ez az igazolvány csak a nyugdíjak folyósítására vonatkozik és más célokra nem használható fel. A leiratot *M. Djuvare* igazságminister és *Dumitrescu* igazgató írták alá.

Hangsúlyozzák, hogy az igazságügyminisztérium rendelete, csak azokat a köznyugdíjasokat érinti, akik hiteles módon tudják bizonyítani, hogy minden jogcímük meg van a román állampolgársághoz, az állampolgársági összeírás alkalmával csak tévedésből, vagy más okokból maradtak ki a névjegyzékből és az illetékes közigazgatási hatóságoktól, a polgármesteri hivataltól bizonyítványt kaptak, hogy jogcímük elvitatathatlan a román állampolgársághoz, de az állampolgársági névjegyzékben nem szerepelnek. Így ennek a bizonyítványnak a birtokában és a fenti rendelet alapján az érdekelteknek most már komoly reményük van arra, hogy a nyugdíjpénztártól megérkező utasítás alapján megkapják elmaradt illetményeiket.

Vert hadak között a francia-spanyol határon

Le Perthus, a spanyol határon,
március hó.

Az éjszakai gyors, az egyetlen használható vonatot Párizs és Perpignan között, nap-nap után tömve utasokkal. A harmadik osztályon fekete-barna-, fehérbőrű katonaság, a második osztályon tiszt urak és altiszt urak, az első osztály hőszin himzései között pedig notabilitások, jelen, volt és leendő miniszterek, országos, megyei és városi nagyságok, főszerkesztők, áldiplomaták, történeti, de történelmi ambicióú szenátor urak, marxista fő- és alvezérek és így tovább. Mert „Perpignanba utazni” a dernier cri most a párizsi hautevolée-ben és nem is ember a számottevő körök periferiájában az, aki nem „éppen most érkezett a spanyol határról.” Ez a szörnyű vonat azonban, mely zagyva összevisszaságban hord rendfenn-taró hadakat hátán és rendbontó akarkodásokat, amint az éjben száguld, zakatol és hányja a szik-rákat az aluvó mezőkre, nekem kísértetvonal, mely a múltba visz...

Vajon 1939-et írunk-e tényleg, nem-e inkább 1919-et, ezen a kísértetvonalon? A vert vörösök futnak át a határon most, mint akkor. Most is mind egyformán emigráns a nevük és úgy törté-
telnének Párizs felé, ahol pedig szintén leáldozott

Vörös-arany zászló Le Perthus árbocán

Perpignan, ahol a világ minden sajtótudósí-tója mintha találkát adott volna egymásnak, a hírcentrumok rendes sorsát követve, teljesen ér-dektelen az egész idő alatt. Egy vidéki kisváros, mely váratlanul került az események középpont-jába és hirtelenben kellett százszorannyi ember-nek szállást adnia, mint ahány szobája volt. A franciák valóban bámulatraméltó részvétellel és odaadással igyekeznek segíteni minden nyomor-on; a jóakarát minden ponton kétségtelen, bar a rend és a szervezés sok kívánnivalót hagy...

A határ nem itt van, hanem 40 kilométerrel odább és másképp, mint gépkocsin (és ügyis csak a perpignani katonai hatóság különleges és ne-hezen megszerezhető engedélyével), meg nem kö-zelíthető. Ez a roppantul bajos közlekedés az oka, hogy csak most utólag tudok számot adni a zagyva napok személyes benyomásairól.

A három számbajövő határközség, a futás ez az kilométeres vonalán: Le Perthus—Cerbé-res—Bourg-Madame. Vegyük Perthus-t, melyen a menekülő spanyol seregek nagyja gázolt át.

Az egész község, mondhatnók, egyetlen utca. De annak az egynék azután „Grande Rue” (Fő-utca) a neve. A határ, melyet a franciák a be-özönlés kezdete óta nappal tucatnyi nagy lobogó-val, éjjel roppant lámpákkal tesznek távolból felismerhetővé, a falu közepén húzódik át s egy keresztbevetett lánc teszi érzékelhetővé. Ettől a lánc-tól, illetve a francia csapatok láncának külső szélétől a falu francia része 300 méter távolságra van az út mentében. E közbenső 300 méteren az út jobboldala spanyol, baloldala francia. A Fő-utcának 22-es száma (a spanyol részen) az a ház, melyben Negrin miniszterelnök és a miniszterek húzódtak meg még tegnapi éjjel. Kicsiny, nyájas udvarház, földigéő ablakkal és spanyolos, ki-dagadó erkéllyel. A menekült vezérek tanács-terme az elsőemeleti, virágoskárpitú, kétablakos szobában volt. Nyolc lerongyolt alguazik volt a vörös kormány utolsó díszőrsége a ház előtt, egy roskadozó hadnagy vezetése alatt, cafatokban lógó, dísztelen, gombtalan, kifakult egyenruhában... Most a ház erkélyén a nemzeti Spanyol-ország vér- és aranyzínű zászlóját lengeti a szél.

Le Perthusnál immár a határlánc mentén a falangisták zárt sora áll őrt. Egy rendőrszerű, aranygalléros hadnagy parancsnokol. Hátrább a spanyol faluban még most is elszórt fegyverek, törött pisztolyok, ládák, zsákok, zagyva pogy-gyászdarabok borítják a mezőnyt. Az út menté-ben — (ó 1919!) — végtelen sorban állnak a tö-rött szekerék és benzinfogyott autók. Fáradt katonák sánta hintópárnáin alszanak. Té-velygő lovak nyerítnek az esti mezőkön. Magas árbocán a vér- és aranyzászlónak már nem tudom kivenni a színeit. Aztán lezúll az éj, ko-romfeketén, tudomást sem véve a rögtönzött vil-lanykörték vöröslő erőlködéséről. És a fekete tá-volból, a végtelenből szinte, először halkán, majd egyre lelkesebben felcsendül a Falanx dala: Cara al Sol...

Szembe megyünk a nappal!

**Egy magyarországi bolsevik szidja
a vezéreket és a pánikot.**

Mindössze tegnap érkeztek. Pénteken délután 2 órakor.

— Közönljük, — mondta Juan Baotista San-chez Gonzales tábornokunknak Fagalde, a fran-
cia tábornok, — hogy minden incidens elkerülé-

már a népfronti nap, ahogyan húsz esztendeje törtettek Bécsbe, ahol a Renner—Bauerék napja akkurát úgy leáldozóban volt. A szovjet és a „nyugati demokrácia” csakúgy cserben hagyta barcelonai imádóit 1939-ben, mint a budapestieket kerek húsz év előtt, az egész Nyugat ugyan-úgy meghajlik most, mint meghajolt akkor a fait accompli, a bevégzett tények előtt. Kísértetiesen egyformák még a legapróbb mozzanatok is: ak-kor Kun Bélát Moszkvában a „gyémánthasú dik-tátornak” csúfolták, az inge alatt elhordott drága-kövek okából s

**a múlt héten Le Perthusban társzeker-
ket láttam átvonulni szuronyos őrséggel,
amint aranyrudakban vittek száz meg
százmilliót.**

Akkor is, most is a vezetők elsőik a futásban; tá-madáskor sereghajtók, meneküléskor előőrsek. Nézzék meg bár a menekült miniszterek fotóit a lapokban: mind valamennyi tisztá, jóltáplált úr, arcukról a nagy összeomlás nem törölhető el a mosolyt. És most is, mint akkor, beigazolják, hogy semmi sem oly eredménydús, mint a siker. A bevégzett tények előtt ők is meghajlanak. Le Perthuson és Perpignanon már úgyszólván nincs boselvik közönlük.

sére időt engedtek a menekülőeknek, hogy átlép-jék a határt.

— Készakarva késtem — felelte a spanyol tábornok szörnyű francia kiejtéssel. — Nem akar-tam bonyodalmakat okozni Önöknek: Francia-oroszot egyáltalán nem tekintjük ellenségünk-nek...

Akkor már egy kis káplár függőn felkúszott volt a határ távirópoznájára — (sebhelyes arcu,

**Megerőltető munka után egy
Diana sóborszesz bedörzsöléstől
szinte újjászületik, sokszoros
munkabírást ad.**

ügyes, barna gyerek) — és felhúzza a kétszínű nemzeti zászlót. Dob pergett, trombita harsogott s a csapatok kinyújtott karral szalutáltak. A nemzeti himnuszot nyomon követte a királyhim-nusz, a valenciai nemzeti dal, a Requetes-ek in-dulója s végül a Szűz Mariához szóló ének, amit nemcsak a katonazene játszott, hanem végigéne-kelték hívón és lelkesen a porlepett, rongyos, glé-dában álló csapatok mind. „Viva Espana- Una, grande libra!”

A hosszúnevű tábornok zömök, kurta ember volt, borotváltarcú, kis, fekete bajuszkával. A kéksapkás csapatok nyomottak, fátadtak, por-lepettek, a hihetetlen gyors előnyomulás teljesít-ményei megletszanak rajtuk —, de a szemük ra-

Vörös öklöharc a határon

De nekem nem kellett a (névét ne mondjam!) magyar vörös szemléltető előadása. Tudtam amúgy is nyolc napja már, hogy a pánik mi. Ha nem tudtam volna, láthattam volna másnap, pénteken. A nemzetiek délután jöttek, de a mi-niszterek, bár alig egy kilométerre voltak a ha-tártól, már reggel korán menekültek. Napkelte-
kor sorakoztak az autók a Fő-utca 22 előtt, az egész magas kormány elszellett délelőtti folyamán, se szó, se beszéd. Akkor még vagy 800-an tartó-zkodtak a két határ közötti pár száz méter terü-leten. Hogy ott mi történt, ember nem írhatja le. Egy ordító, sikoltó, üvöltő, egymást öklöző, ta-posó tömeg volt ez, amely valósággal megroha-mozta a francia garde mobile-t. A 15-ös meg a 32-es köztársasági ezredek szekerészei otthagytak mindent, szekerüket, poggyászt és rohantak eszük

* **Elrontott gyomornál és az ezzel összefüggő** bélzavarok, felfúvódás, émelygés, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás esetel-ben már egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűviz is igen gyorsan, biztosan és kellemesen tisztítja ki az emésztés útjait. Kérdezze meg or-
vosát.

gyog, a fegyelmük tökéletes. Ez a hadsereg té-pett és kimerült, ezer csatában lesenyvedt. De hadsereg. Nemcsak mert sorban álltak, lépésben meneteltek és egy kommandóra hallgattak, ha-nem azért is, mert egy szellem fűtötte valamennyit láthatólag. Tudták, hogy miért harcolnak és mind egyként hittek ügyükben is, vezérük-ben is.

Számtalan spanyol vörös katonával váltot-tam szót az itt élő menekültek közül: nem akad-tam kettőre, aki ugyanazt adta volna elő az ő maga hadicéljaként, de nem akadtam egyetlen egyre sem, aki ne szidta volna a republikánus főtiszteket és még inkább a barcelonai kormányt, mely dőzsölt, míg ők éheztek és cserbenhagyta őket, mikor legnagyobb volt a veszély. Láttam futni vagy 1500 emberét a híres „nemzetközi brigád-nak”, voltak közöttük csehek, lengyelek, an-golok, németek, oroszok, skandinávok, svájciak, egy-két francia és magyarok, többen, mint az ember szeretné. Beszéltem is egy magyarországi vörös önkéntessel, aki esküdözik, hogy csak ka-landvágyból vetődött ide, de aki alighanem egy hónappal ezelőtt még nem tagadta ennyire bolse-viki mivoltát. Ez a vörös katona mondta pél-dául:

— Csak mi harcoltunk katona módjára ebből a gyülekezésből. A nemzetközi gárda. Meg, igen, még az Ebro-hadsereg. A többi? Töltött revol-verrel rohanták meg a civilek kocsját, akit elő-utól találtak. Megölték volna ezek az anyjukat is, csak hogy hamarabb menekülhessenek... Tudja maga, hogy mi az a pánik? A demoralizáció? Mikor a hadseregből csorda lesz, amelyik bogárrzik? Itt az volt! Elsőbben a színelőn légi bombázás. Ember azt nem bírja nap-nap után. De aztán (én főképp) a vezetők viselkedése. Szaladtak azok, uram, mint a nyulak. Mink még mind álltuk a sarat, rohamoztunk, előrementünk, mikor Largo Caballero „elvtárs úr öccselenciája” már esze nélkül menekült. Hogy a zana bepakkolt málhám kukul s csak egyet remél: élve Franciaországba jutni, tudta azt mindegyikünk. Csinalták a pánikot, mert rettegtek ők maguk.

A vezérkarból jövő motoros hírnökök fellár-mázták a békés falvakat, hogy jönnék a fasisz-ták, mikor Franco még 500 kilométerre volt tőlük. Géronában (látam) orvosok, ápolók, veszni hagytak mindenkit, úgy szaladtak, hátrahagyva segély nélkül, gyógyszer nélkül az összes sebesül-teteket, „majd Franco orvosai fogják ápolni őket”... pedig hol volt még akkor Franco Géronától?!

**Nem a front szaladt meg, hanem a hin-
terland!**

Azt mondják: nem volt több lőszer. Dehogyan nem volt. Hiszen itt láthatott Le Perthusban egyedül kétszáz löszeres kocsi futni két nap alatt, hat tankot és féltucat repülőgépet. Nem a lőszer hiányzott, hanem elszaladt az etapp! Nem kap-tunk utánpótlást, nem kaptunk konzervát, nem volt sebesültszállítmány, nem volt orvos. Nem csoda, ha végül a legénység is megveszett...

nélkül. Hirtelen dörrént a tömegben egy lövés. Egy trékatona, akit visszaszorítottak a többiek, rémületében revolvért rántott és fejbeltötte ma-gát. Aztán kásával taposták a többiek...

Micsoda többiek. Nem volt ez hadsereg: egy névtelen tömeg volt, emberek, kik nem mentek sorba, nem léptek együtt, hanem vonultak, húz-ták magukat véresen, rongyosan, a legzagyvább öltözetben; bocskorban, mezitláb, csákóval, prém-süveggel, vagy akár valami bahoskendővel a fe-jükön gyalogosan, teherkocsikon elfekve, döglődő ösvérek hátán, meg sánta lovon. Közben elegáns magánautók, gépfegyverek, benzinkocsik, tűzoltó-kocsik, vörös keresztű autók, postakocsik, trakto-rok, mind megrakva emberrel és mind óriás ba-tyuval a hátán, vagy a kezében. Nem hadsereg vonult itt, hanem cigánytábor és észre sem vette az ember, hogy tényleges sátoralja-cigányok is vegyültek közéjük tömegesen. A népvándorlás lehetett ilyen. Mert minden emberek és jármű-vek között ökröket is hajtottak egész csordával, baromfit, kecskét, birkát, lovat, ki mit tudott el-kapni és mindezt közből a tömegben egymást ta-posva. Mind igyekezett eladni bármit, hármény-nyiért. Egy 16—18 esztendő kölyök vagy hat gépfegyvert cipelt és kínálgatta nekem, darabját tíz francia frankért. Egy tiszt a csákóját kínálta eszéért.

Mint valami mozgó, eleven szőnyeg, úgy kí-gyózott ez a szörnyű menet éjjel és nappal csak-nem egy héten át szakadatlanul át a határon, hozva a szelid francia lánkáknak közé sebeit, mocs-kát, kilőtt fegyvereit és elcsigázott rémületét...

P. F.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barifin 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

Albert István riportsorozata:

Gyergyószentmiklós, éles megvilágításban

Hogyan él a faluból fejlődött erdélyi kisváros?

Csikszereda, március hó.

A Keleti Kárpátok észak-erdélyi aljában, a Maros medencéjében, 816 m. tengerfelszíni magasságában, fluviális hordalékú fennsík fekszik a kis csikmegyei város: Gyergyószentmiklós. Területe: 47.292 hektár, lakosainak száma megközelíti a tizenháromezret. Ez a kis város egyrészt a közeli Gyilkostó, másrészt sajátos, székely életmódjéért, hatalmas erőfeszítéseit, kongresszusok és versenyek színhelyéért az utóbbi időkben országos érdeklődés homlokterébe került. Erdemes tehát részletesebben foglalkozni vele már abból a szempontból is: hogyan él egy kis város a mai időkben közigazgatásilag, közgazdaságilag, egyházi, iskolai, kulturális téren?

A város történetének vázlata.

Szentmiklós községről első ízben a pápai dézsmák 1332. évi regisztrumai tesznek említést. „Legtekintélyesebb fiuszék”-nek tartják. „Gyergyó” elnevezéséről 1463-ból vannak írott emlékeink. A község kedvező fekvése miatt csakhamar vezetésre tesz szert. Ide költözködik Gyergyó alkirálybírája, itt tartják a szék üléseit, egyszóval meg vannak a fejlődési lehetőségei. 1562-ben Báthory Zsigmond fejedelem „lázasáért” szabadságjogaitól megfosztja.

Azóta is ez a kis város meglógva volt minden nemzeti és függetlenségi mozgalomnak a kormányparti mesterkedések között is. 1591-ben Báthory haragjában 3500 tallérért Lázár Andrásnak kis időre zálogba adja. 1607-ben Rákóczy Zsigmond vásártartási jogot adományoz. Ez, valamint az örmények 1669-ben megkezdett betelepülése jótékony hatással, fejlesztően hat a közgazdasági életre, iparra, kereskedelemre úgy, hogy a gyergyói medence igazi központja lesz. 1726-ban átminősítik mezővárossá.

Faluból lett vásári központja. Ez ellen a főleg állattenyésztéssel és gazdálkodással foglalkozó székelyek élénken tiltakoztak a várható nagyobb közterhek miatt.

1908-ban lett rendezett tanácsú város, mely idő óta nagy fejlődésnek indult, igyekszik lerázni magáról a falusi jellegét, úgyhogy ma már kisebb utcáiban lévő faházai, őslakóinak konzervatív felfogásán kívül, egyes szépérzékkel bíró polgárok is modern építkezéseikkel előmozdítanak. Dr. Csiky János orvos emeletes, szárhegy márvány felhasználásával, Kós Károly tervezésében épült lakása és Mezey székely faragóművész tulipánfaragású kerítése valóságos népművészeti remekmű és útmutató arra, hogyan lehet kellő ízléssel, anyagi áldozat nem kímélésével összeegyeztetni az ősi stílust, népművészetet a fejlett újkor vívmányai-val.

A város mai közigazgatása.

A város közigazgatásának élén múlt év szeptemberétől kezdődően Sábau Alexandru városi főjegyző, delegált polgármester áll. A polgármesteri állás végleges betöltése valamelyes okból még mindig késik, bár a többi magyar többségű városok élére már mindenütt magyar alpolgármesterek kerültek. A magyarság

László Dezső ügyvédet, v. képviselőt, vagy dr. Ferenczy Balázs ügyvédet látná a polgármesteri székben legszívesebben a törzsökös arravaló lakosság köréből.

A városnak egyidőben óriási, mintegy

húszezer hold ingatlan erdővagyonra volt, leggazdagabb volt az összes városok között, a vágyon jórésztől azonban megfosztotta az agrárreform s azelőtt ellenzéki örökös magatartása

Testvérvárosával, Csikszeredával, Közép-Európa legdrágább városa

Gyergyószentmiklós a régi időkben is nagyon drága város volt. Természetesen a szó valódi értelmében. Most is az. Legfennebb Csikszereda testvérvárosa versenyezhet vele, ha felül nem múlja. Mindenképpen azonban Közép-Európa két legdrágább városa. Marhahús 24, szopósborsjú 34, sertéshús 36, zsírszalonna 38, zsír 45, nyers füstölt szalonna 54 lei. Ezek azonban csak kezdőárak. Ebéd I. o. étteremben 40, II. osztályban 30, legszerényebben. A szombati hetivásárra a szásrégi árusok hoznak zöldséget és más élelmiszert. Minden jóakarátú maximálás hiábavaló. A közönség örül,

A Gyilkostó a város és a lakosság „szemefénye”

A város vezetősége teljes erejével és lelkes jóakarátával küzd a minden befektetést kétsegtelenül megérdemlő Gyilkostó fejlesztéséért. A „Keleti Svájca” a város és lakosság „szemefénye”. A Sábau Alexandru polgármester elnökből, László Antal v. főmérnök, Kassay Imre v. tanácsos, dr. Gaál Alajos orvos, dr. Lecca v. tisztiorvos, Băcanu erdőmérnök, dr. László Dezső ügyvéd, Vajda László és Miklós Ottó villatulajdonos tagokból álló klimatikus bizottság eddig is sokat tett szerény anyagi eszközei ellenére is a Gyilkostó fejlődéséért.

— A városnak — mondotta Sábau polgármester, — legigazibb szívügye a Gyilkostó. De nemcsak neki, hanem minden egyes polgárának. Tudjuk azt, hogy a beruházási tőke kamatostól megtérül valamikor. A klimatikus bizottságon kívül többen, köztük dr. Csiky János orvos, a város ifjusága, áldozatkész lélekkel, önzetlenül állanak segítségünkre minden ügyben. A városnak nem is hiábavaló. A tó vendégforgalma már olyan nagy, hogy alig van a látogatók számára férőhely, pedig ma már 36 modern, téli lakhatásra is berendezett villa áll rendelkezésre. Az idén három nagy bérvilla építését fejezik be. Turó aradi gyáros. Berecz János erdőmérnök és többen kértek száznál több lakrészt magábfoglaló villára engedélyt.

Ideális téli sportterep a Gyilkostó környéke és jege.

— Egyébként, — folytatja nyilatkozatát Sábau polgármester, — amint tudja is, kitűnő erkölcsi sikerrel, de eltörpülő anyagi haszon-

miatt kormány részről is elhanyagolták. Jelenleg hétmillió költséggel dolgozik a város. Ebben az évben 3 és félmillió lei van városfejlesztési: utaképzés, aszfaltozás, parkírozás céljaira előirányozva. A város műszaki hivatalának, László Antal főmérnökkel az élén, az a leghamarább megvalósítandó terve, hogy a piac térszűkítésével, parkírozásával és más szükséges intézkedésekkel a város klimatikus jellege minél inkább kidomborodjék. Legnehezebb, majdnem megoldhatatlan problémája az igen nagy használatnak, az üzemek miatt rendkívüli teherforgalomnak kitett állomás-felüli útszakasz fenntartása. Ilyenkor feneketlen sár, pocsolya, nyárban pedig elviselhetetlen porfelhő rontja az idegen előtt, a másképpen rendes, tiszta kis város felett klimatikus gyógyhely jellegét.

ha magasabb áron is, csak kaphat valamit, ami elmaradhatatlanul szükséges az élelmezéshez. A város határában ugyanis a zord időjárás miatt nem terem meg a búza, kukorica és a veteményféle sem úgy, ahogyan kellene és olyan bőségben, hogy a nemtermelő osztály igényeit kielégítse.

Kassay Imre városi tanácsos, anyakönyvvezető szerint a népesedési viszonyok kedvezőek. Múlt évben 387 születést, 213 halálos esetet és 122 házasságot jegyeztek be az anyakönyvekbe. A természetes szaporodás tehát 164 volt, ami elég szép eredménynek számít.

nal, rendszeresítettük a téli sportokat a tónál, melyekre a csodálatosan szép vidék es a tó jege ideális terepnek bizonyult. A versenykészség felkeltésére és erősítésére „Gyilkostói-kupa”-t létesítettünk, melynek elnyerésére már jövőben kiírjuk a versenyeket. Megrendezzük a tó százéves jubileumát országos ünnepek keretében. Majdnem készen van a tó és környéke szabályozási és fejlesztési térképe. A tó medrének takarítására és vize apadásának megakadályozására Bányai János tudós geológus javaslatára, érintkezést kerestünk a brassói kulturmérnökséggel. A Nemzeti Turisztikai Hivataltól már a napokban bizottság száll ki a Gyilkostóhoz a villanyellátás kérdésének tanulmányozására. Hárommillió leien felüli alapunk van ezidőszereint erre a célra, azonban ez a turbinás rendszerű, a tó vizét duzzasztó vízművekkkel való tervezet végrehajtására nem elegendő. Ehhez mintegy húszmillió lei kellene. Akkor nemcsak a tó és Gyergyószentmiklós város villanyellátásának kérdése volna megoldva, hanem az egész gyergyói medence összes községeit is villamosítani lehetne.

(Folytatjuk.)

Húsz tengernagy agyonlövetése után: hadihajóóriásokat épített Sztalin

Varsóból jelentik: Leningrádi jelentés szerint a szovjet új nagy flottaépítési programjának végrehajtása húsz tengernagy és tengerészeti akadémiai tanár főbelövetésével kezdődött. Sztalin állítólag már kétszer be akart avatkozni a szovjet flottával az európai konfliktusokba, de a szakértők kijelentették, hogy a szovjet hajóhad sem mennyiségileg, sem minőségileg nem alkalmas erre a célra. A szovjet diktátor a szakértői vélemény hatása alatt határozta el az újabb tisztogatási akciót. Az újonnan kinevezett flottaparancsnokságot most a hajóhad nagyszabású kibővítésével bízták meg. A múlt évben már hat nagy és két kisebb cirkáló építését kezdték el, most pedig két 35.000 tonnás superdreadnought építésére kapott megbízást a leningrádi hajógyár. Még egy 40.000 tonnás nagy csatahajó építését is megkezdik ebben az évben. Ezt a csatahajót 406 milliméteres ágyúkkal szerelik fel. A nagy cirkalók számát 12-re emelik és nemsokára vízrebocsátanak két új repülőgéphajót is.

Az ON gyermeke, az ON kincse. Ne felejtse el ehát, amidőn gyermekocsit vásárol, hogy a

D. A. C.

GYERMEKOCSEI orvosi és mérnöki tudomány szencziósi alkotása

Bazilli-Deák

Oradea, Park-szálló épülete
Telefon: 35—36

Látogatóm volt...

Irtta: Dallos Sándor

Ma különös látogatóm volt.

Még sohase járt eddig nálam, nem ismertem őt, nem volt vele semmi érintkezésem se. Csak hallottam róla, távolról láttam is, beszéltem is róla, írtam is róla, de ez más. Ez mind: irodalom.

A valóság, az: más. A valóság minden irodalomnál szebb, nagyobb, megdöbbentőbb, feledhetlenebb. Királyibb és élesebb.

Főként: tisztább és egyszerűbb. Olyan tiszta és egyszerű, hogy nincs rá hasonlat. Egészen bizonyos, hogy az Istenről például, sok cikornyás elképzelésünkkel, valamennyien tévedésben vagyunk. Az Isten ugyanilyen lehet. Ilyen tiszta, ilyen ért-

Olcsó konzerv vásár!

Bragadiru-, Griv-ța-, Stela-, Stirbey-gyárak főzelék-féle és kompót konzervei és olajban készített konzerv különlegességeit árait rendkívül leszállítottuk

Mezey János

v. Janky Antal-cég

Piața Unirii 2. szám

Telefon 3260 szám

Csak finom minőségű idei friss áruk!

hető, ilyen egyszerű. És ugyanígy jöhet is: nem kopog, csak itt van. Egyszerűen megjelenik, megfogható, megtapintható, érzékelhető és természetes. Van. Ez az egész. Nem lehet nagyobbat mondani róla.

Elmondom a látogatás történetét.

Délután félnégykor történt. Ültem az íróasztalomnál és félórás ebédszünettel reggel nyolctól dolgoztam. Kéziratpapirok voltak az íróasztalomon, balra az állványon a könyveim, jobbra az ágyam, mögöttem ajtó az enyéimhez, a falon két fametszet. Kint vékony kő és az alattam lakó emberek rádióztak. Valami előadás folyt, nem tudom, mi. A szomszéd tetőn egy ember állt, az utcán ment egy teherautó s én, mondom, írtam. Regényt írtam. Idegen életekben éltem. Ezt a mondatot írtam le: "... a Duna olyan volt, mint az én..."

Egyszóval egész közönséges nap volt, egészen mindennapi pillanat.

Akkor jött.

Nem hallottam se ajtónyitást, se csengetést, nem vettem észre semmi jelet. Nem jelentette be a lány, hogy: ez meg az itt van és beszélni akar velem. Se kint, se bent nem volt a világban semmi rendkívüliség.

Annyi volt az egész, hogy valami nyomás támadt a szívem táján, egészen egyszerű kis nyomás, amelyet máskor is éreztem már, ha sokat dolgoztam, kiegyenesítettem hát magam, odanyúltam a melleimhez, mert mindig így szokott ez a kis fájdalom elmúlni.

Most nem múlt el, kitartott, hiába egyengettem magam. Megmaradt. Ennyi volt csak: fizikailag fájt a szívem.

Nem törődtem vele, dolgoztam tovább. Nem törődhet az ember fizikai önmagával; a legkevesebbet azzal törődhet. Nincs is semmi értelme és lealázó dolog is. Hát írtam. Hogy a Duna olyan volt, mint az én.

Akkor úgy éreztem, mintha megrázkódnék körülöttem a szoba, kis rövid, villámgyors rázkódás, a nyelvem alatt valami sajátságos sós íz támadt, sohasem éreztem azelőtt, megszedültem, hogy meg kellett kapaszkodnom az íróasztalban s lehet, hogy egy pillanatra elvesztettem az eszméletemet, mert mikor megint a szemembe villant a papír négy-szöge, úgy éreztem, mintha elmúlt volna egy esztendő. Vagy talán több is. Nem tudom felbecsülni az érzésbeli időt.

S akkor már ott volt. Ott állt az ablak és az íróasztal között. Nyugodtan. Csöndesen. Tisztán. Egyszerűen. Mint ahogy a tények jelentkeznek.

Nem mondhatom, hogy láttam: ennél több volt. Éreztem, az életem tapintotta, az idegvégző-déseim elérték.

Ő volt.

Szeretném elmondani, milyen. Csak érzésről beszélhetek, belső látásról.

Szép, tökéletes formájú, nyugodt, nagyon harmonikus férjialak. Magas. Egy kicsit hasonlít édes-

apámhoz. Komoly szeme van és zavartalan, kissé hosszúkas arca. A járomcsontjai erősek és az álla. De ebben nincs semmi féktelenség, semmi túlzás, semmi diktátori akarat. Csak egy nagyon biztos, a végtelenségig összhangzóra kifermált férfiarca. Nem ijesztő, inkább megnyugtató és egy nagyon keveset szomorú. A szája vonala tökéletes, vállá széles, dereka karcsú. Legfeltűnőbb rajta a keze. Hőfelér, karcsú, de érezni, hogy iszonyú erős. Nem brutális, csak biztos. Meg lehetne ülni rajta, meg lehetne fogni; körülbelül az volt az érzésem, mint mikor édesapám kezét láttam.

Mondom, délután félnégy volt, csönd, a feleségem olvasott a másik szobában, a kisleányom aludt, én itt ültem előtte és tudtam, hogy Ő az.

Nagyon őszintén akarok mindent elmondani.

Az első érzésem az volt, hogy milyen szép.

A figurája és az egész lénye. Ha festő lennék, megfesteném.

Valahogy nem féltem. Olyan egyszerű volt és természetes, ahogy ott volt, hogy nem lehetett félni. Éppúgy nem, mint ahogy nem félek attól, hogy vagyok. Egyszerűen egyetlen villanás alatt megmértem magam, az erőmet, a tartalmamat, hivatásomat, célokat, életemet s azt éreztem, hogy nem tévedtem el. Ugy éltem, amilyennek születtem, ahogy kellett. Ez jó nyugalom volt és meleg. Örültem, hogy nem vagyok bitang.

Lehet, hogy ez mosoly volt?

Nem tudom.

Akkor az jutott eszembe, hogy a kisleányomat fel kell nevelni és mindenképpen kell annyit végezni az életemben, hogy a feleségemnek maradjon annyi, amiből megél. Végigvettem a terveimet, tőmákat, megírandó könyveket, egyetlen villanás alatt beosztottam a munkát és láttam, hogyha semmi nem jön is hozzá, — de ez nem lehet, — körülbelül tíz évre való. Az volt az érzésem: nem fog éhezni a feleségem és a kisleányomnak is lesz talán valamije.

A következő pillanatban az íróasztalra néztem és azt gondoltam: ez f. a. Ez a szó volt éle-

* A bélben keletkező mérgek által okozott rosszulleteknél egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz gyors és alapos béltisztító hatásánál fogva, gyakran a legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

tem legteltebb szava és legnagyobb szenzációja. Mintha most fedeztem volna fel, vagy most értetem volna meg gyökeréig valamit.

Hozzányúltam az arcomhoz és megtapintottam. Örültem a húsnak az arcomon. Ez az volt: én. Az öntudatom. Érzékeltem magamat. S rögtön rá olyan világosan éreztem, mintha egy tengert szemlélnék, hogy a papíron a ceruzám grafitjának a nyoma túl fog élni engem. Egész bizonyosan. Ha nem bolygatják, ötszáz év múlva is el lehet olvasni. Ez arányérzéseket támasztott bennem a paránytól a végtelenig s olyan plasztikus érzésem volt valahol legbelül, mintha izlenék s láttam, hogy az izelés a legmélyebb érzékelésem. Valahogy ízekben élek. A legenyémebb hasonlatok villantak fel bennem és láttam: az izelés érzésén alapulnak.

Azt éreztem, hogy a nemek vonzalma a legnagyobb áldás a világon. Szerettem volna valakinek megmondani.

Mindéz végtelen tiszta volt, egyszerű, önmagától való természetes, mint ahogy a magvak kihajtanak.

Ennyi volt az egész; azt hiszem, két másodpercnél nem tartott tovább s vége volt. Valami csönd maradt utána, nyugalom, a fenségesség érintésének ózónja. Mintha valami végtelen energia sült volna ki a levegőben. Sok villámlás után ilyen tiszta a levegő és ilyen egyszerű a világban minden vonal, mint ez után a két másodperc után.

Természetesen a Halálról beszéltek. Ő járt nálam. Megmutatta magát s megismerkedtünk. A naptárban aláhúztam a napot: 1938 december 5., kimentem, megittam egy pohárka pálinkát, a feleségem ott állt mellettem, megcirógattam az arcát és az járt eszemben: ugyan mennyi időm lehet még hátra? A feleségem rám nézett és azt kérdezte:

— Mi az?

Lehetett valami különös a cirógatásomban?

— Semmi — mondtam.

És azt gondoltam: húsz évem még biztosan van s addigra Vera csaknem huszonhárom éves lesz. Mosolyogtam. S az a csodálatos, hogy magamra, a testi életemre, alig gondoltam valamit.

TUDJÁTOK,
MIT MONDOTT
AZ APUKÁM?

MIMI, biztosítottam a jövődet. Ma ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYET vettem neked a

MERCUR

ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL

Március 15-én, amikor az 1. osztály huzása lesz, ezek az elarusító helyek A MILLIOMOSOK ÚJ SORÁT FOGJÁK MEGTEREMTENI.

„DACIA“ BANK (Menetjegyiroda)
Oradea, Bulev. Regele Ferdinand

Hány telefon, rádió és gépkocsi van a Vatikánban?

Vatikánváros, március hó.

A vatikáni állam nemcsak a világ legkisebb állama, ami már magábanvéve is rekord, hanem ezenkívül számos más „világrekordot” is tart. Így például, ami a telefont, az autót, a rádiókészülékeket, a katonák számát és a jégszekrényeket illeti, mindezek a dolgok a lakosság számához aránytalanul viszonylag sokkal nagyobb mennyiségben fordulnak elő az egyházi állam mindennapi életében, mint a világ bármelyik másik országában.

Igy például, noha a vatikáni telefonkönyvben mindössze 600 név szerepel, nyugodtan elfogadhatjuk, hogy a telefonok száma több, mint fejenként egy a lakosság számához képest. A Vatikán államnak ugyanis 700 lakója van, aminek folytán a telefonokat illetőleg hivatalosan a százalék 85 volna. Ezzel szemben azonban számos hivatalos és magántelefon is, így a Szentatyának és környezetének telefonjai nincsenek a telefonkönyvbe bevezetve.

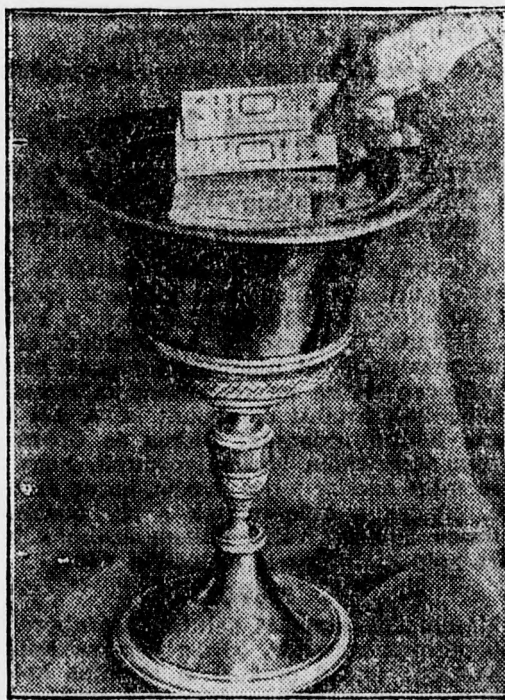
Az egyházi államnak 15 telefonvonala van, amely azt a külvilággal, vagyis Olaszországgal összeköti. Aligha van még egy ország, amelynek a lakosság számához képest ennyi sok telefonvonala volna.

A Vatikán államnak továbbá 32 villamos felvonója van. Ezeknek száma néhány hónapon belül 85-re fog emelkedni. Noha az egész Vatikán állam területén mintegy 100 ház van, ezeknek kétharmada mindössze kétemeletes, melyekben egyrészt kisebb irodák vannak elhelyezve, másrészt a Vatikánváros alkalmazottai laknak. Ennek következtében tehát minden nagy házban van lift. Nem is egészen húsz évvel ezelőtt még csak mindössze három felvonó működött a Vatikánban, amikor pedig még a század elején VII. Eduard angol király meglátogatta az akkori pápát, egy olyan felvonót vitt igénybe, amelyet kézzel hajtottak. A liftboj, aki ezt a felvonót akkoriban kezelte, még ma is a Vatikán szolgálatában áll. Ma azonban már mindenestre könnyebb is a dolga, mint a régebbi időben: elég egy gombnyomás és a többi elintézi a technika.

A pápai államban becslés szerint több mint kétszáz autó fut. Ez azt jelenti, hogy minden 3.5 lakosra jut egy autó, ami még e tekintetben az Egyesült Államokat is túlszárnyalja, ahol ugyanis 4.9 lakosra számíthatnak egy gépkocsit.

Továbbá: a Vatikán államban minden háztartásnak van rádiókészüléke és jégszekrénye is.

Végül pedig, noha az egyházi állam aligha tekinthető militarista országnak, „hadserege” mégis az összlakosság mintegy kétharmadát teszi ki. Ez a „hadsereg” természetesen nem rendelkezik egyetlen ágyúval, repülőgéppel, gépfegyverrel, vagy tankkal sem. S ez utóbbi bizonyára nem a legkevésbé jelentős „rekordja” a kis Vatikán államnak.

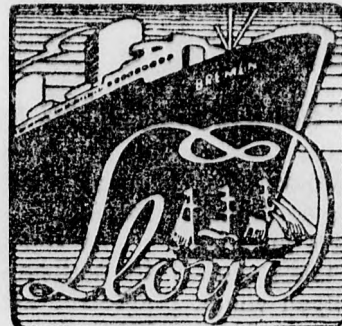
A kehely, melybe a pápaválasztáskor a szavazatokat helyezték

Az 1939. évi NEW-YORK-i világkiállításra a

„NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN”

gyorshajóival

„BREMER”
„EUROPA”
„COLUMBUS”

Program-lehetőségek
5-től 13 napig
terjedő időre

Kirándulások: New-Yorkba — A Niagara vizeséhez — Buffalo-ba — Erie-tóhoz — Detroit-Chicago ba — Washington-ba — Philadelphiába — Atlantic City-be

Minimal részvételi díj — beleértve az U. S. A.-ban való tartózkodást is . . . . . Lei 32.500.—

Felvilágosítással és prospektussal szolgál:

București: Calea Victoriei 114. Telefon: 3-29 68
Timișoara: Str. I. C. Brătianu 39. Telefon: 28-25
Sibiu: Str. Regina Maria 26. Telefon: 180

IRODALMI JEGYZETEK

Irók a harmadik birodalomban

A Párizsban megjelenő „Les Nouvelles Littéraires” februári számaiban a francia írók németországi tapasztalataikról számoltak be. Simonne Ratel, a hetilap tehetséges munkatársa, a Harmadik Birodalom irodalmáról adott érdekes, de nem minden részletében tárgyilagos képet. Ennek ellenére, érdemes a francia beszámoló alapján a német toll és író sorsáról megemlékezni. Azon már túl vagyunk, hogy a „könyvvetési korszak” fureca idejéről, műveltséget meghazudtoló eseményeiről, beszéljünk. Csak tanulságot vonhatunk le belőlük.

Ratel első benyomása az volt Németországban, hogy az irodalmi életet teljes egységben találta. Hiába érdeklődött írói csoportok, irodalmi szalonok, iskolák és irányítók képviselő folyóirat-gárdák felől, nem tudott senki róluk semmit mondani, mert nincsenek. Vagyis inkább csak egy van: a nemzeti-szocialista eszme szolgálatába szegődött írók csoportja. Az új eszme áramlata elsodorta idegen országokba az 1933-as év előtti korszak nagy irodalmi képviselőit. Egyesek élnek még, mások meghaltak. (Stefan George, Hofmannstahl, Rudolf Binding.) A régi idők nagyjai közül csak Hauptmann, Ricarda Huch, Gertrude von Le Fort élnek ma is Németországban, hogy csak a legnagyobbakat említsük. De ha még háromszor ennyit is sorolnók fel a nagyok közül, akkor is kevés, mert a közel százmillió lakost számláló Harmadik Birodalomban csak olvasnak és kell, hogy valaki írjon. Erről gondoskodik az állam, amikor írókat „nevel”. A Vezér neveltjei már a középkorú és fiatal írók, mint: Emil Strauss, Kolbenheyer, Hans Friedrich, Blunk, Hans Grimm, Hans Johst és társai.

Emil Strauss még Hofmannstahl fedezte fel. „Fátyol” című drámájával aratott szép sikert. Hagyományörző, Kolbenheyer magyar származású költő és filozófus. Saracelsusról írt egy nagy trilógiát. Blunk népművészettel és történelemmel foglalkozik. A háborújárt írók közül csak alig egy párnak van hítele a mai német irodalomban. Itt elsősorban Hans Carossa nevének kell megemlíteni. Az izig-végig keresztény Carossa mellett a tisztán művészet törhetetlen erejében vakon hívó Paul Alverdes érdemel említést. Ugyancsak a háborus nemze-

dékhez tartoznak még Britting, Barthel és Heinrich Zillich. A drámaírók közül legnagyobb sikere Hans Johstnak, Grafnak és Schaeffernek van. A Harmadik Birodalom színházának természetesen egészen más a szelleme, mint volt abban az időben, midőn a szociáldemokraták kormányoztak. Eppen Hans Johst fejtette ki, hogy a dráma nem tisztára irodalmi alkotás. Elsősorban programdarab, amelyből az alkotó eszmének kell sugároznia. Ilyenkor Shakespeare jut eszünkbe. Vajjon megszületett volna a shakespearei dráma, ha abban az időben pártpolitikai szöszéknek tekintették volna a színpadot?

D'Annunzio

Az olasz szellemi világ most emlékezik meg D'Annunzio halálának évfordulójáról. A nagy méltóságok már egy éve elhangzottak, amikor „a szellemileg belpoklos” forradalmár utolsó lehelét a feketével bélelt szoba falai között. Azóta megjelent a posthumus kötet is és abban igen érdekes és az író egész életére, felfogására jellemző vallomásokot olvashatunk. Többek között D'Annunzio ezt írta: „Azért önt el szükségszerűen a gyászos halálfélelem, hogy kiragadtassam magamat abból a rettenetes tudatból, hogy valaha én D'Annunzio voltam.” Az önmagától irtózó ember nagyságát azonban az emlékezés megbocsátó jóságába mentette át az alkotás, amely nem az ember helyett beszél az időtlenségnek, hanem a lehetőség nevében kér egy pillanatot az emlékezésre.

Heszke Béla.

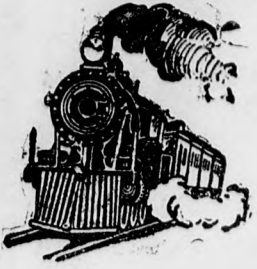
Miseruhák, pluvialék, kelyhek, zászlók, cingulusok, gallérok, reverendák stb.

legelőnyösebb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

Vonat, amely csak tengerentúli utasokat visz magával

Párizsból indul a „Newyack-vonat”, amelyen turisták és kivándorlók vesznek búcsút Európától

Párizs, március hó.

Annyit beszélnek, annyi irnak kivándorlásról, beutazási engedélyről, vizumról ma már az egész világon, hogy gondoltuk, talán érdekes lesz megnézni: hogy indul egy ilyen vonat, amely csupa tengerentúli utast visz magával? Meri a tengeri utazás nem a kikötőben kezdődik, hanem már Párizsban: különvonat viszi az utasokat Le Havre-ba vagy Cherbourgba, a két nagy francia kikötőbe, amelyből nemcsak a hatalmas francia óceánjárók indulnak el, hanem, amelyet vagy az egyiket, vagy a másikat, érinteni szokták az amerikai, angol, német és holland hajóstársaságok hajói is. Az ilyen vonaton nincs más utas, csak az, aki át akar kelni az óceánon és ezek a különvonatok, amelyeknek az utiköltsége többnyire benne van foglalva a hajójegy árába: megállás nélkül teszik meg az utat Párizstól a kikötővárosig.

Le Havre és Cherbourg felé a Saint-Lazare pályaudvarról kell elutazni. Ezen a szép nagy pályaudvaron egymás mellett áll az indulásra kész többi vonat, mindegyik előtt vörösbetűs, hatalmas fehér táblák, a csábító városneveket, ahová igyekeznek: „Rouen-ba”, „Versailles-ba”. A kikötőbe készülő különvonat előtt ez a tábla áll: „New Yorkba”. Nem az van ráírva: „Le Havre-ba”, vagy „Cherbourg-ba”, — hanem ez: „Newyorkba”; a kikötőváros neve csak egy sokkal kisebb táblán áll, alatta.

A vasúti perron kis vasajtaja előtt nemcsak a vasúti alkalmazott, hanem a hajóstársaság ellenőre is megnézi a jegyeket; a hajóstársaság tengerészsapkás megbízottai igazítják útba az érkezőket. A perron vaskerítése előtt nagy csoportosulás; ezek azonban nem utasok, nem is hozzátartozók: hosszú emborsor áll és várja, hogy sor kerüljön rá. Egy asztalka felé igyekeznek ezek, amely mögött a francia posta két magasrangú tisztviselője áll és sorra veszi a jelentkezőket: mindenki levelet, vagy kis csomagot szorongat a kezében, itt kell átadni, hogy még elérje a hajót. Valami rendkívül csekély pótdíjat kell mindegyikért fizetni, amelynek a nagysága a küldemény súlyától függ: egy közönséges levél pótdíja 25 centime. Mindezt zaj nélkül és példátlan gyorsasággal folyik le; öt perccel a vonat indulása előtt még átvesznek leveleket, csomagokat. A franciák remélik szerveznek, csak esendben.

Kezdenek gyülekezni az utasok. Általában azt a megfigyelést tettük, hogy nem érkeznek korábban, mintha csak egy napra utaznának, a közelbe és mint a szomszédvárosba induló vonatoknál, még a New-Yorkba indulónál is vannak, akik az utolsó pillanatban érkeznek, rengeteg podgyással. Sietni ugyanis nem kell; a helye mindenkinek előre ki van jelölve és le van foglalva. — nem kell tehát félni attól, hogy elveszik előle. Ez a vonat egy másodsós harmadrendű hajó indulásához szállítja az utasokat és mint a hajóstársaság tisztviselői közlik velünk, minden hely le van foglalva rajta, mert a hajók még a máskor annyira kedvezőtlenebb téli időszakokban is majdnem zsfolyva indulnak Amerika felé. Szándékosan választottuk az ilyen kisebb hajóhoz induló vonatot, mert a luxuszörsök közönsége mindig ugyanaz, — legalább is külsőleg.

Este van, az elutazás, a hajót, a tenger. Amerika izalmát még fokozza az esti sötétség és a távolról felvillanó piros meg zöld vasúti jelzőlámpák ingerlő fénye. A vonat tíz kocsiból áll és egy hatalmas mozdony van előtte, két rövid, tömpe kéménnyel. Nyolc órakor fog elindulni, tizenegykor megérkezni, de érkezőkocsi nincs hozzákapcsolva: aki ezzel utazik,

annak már délután hatkor kellett megvácsorálnia.

A vonat, ahogy a perronon elsetálunk előtte, olajbogyó-zöldre lakkozott, masszív szalonkocsival kezdődik: kényelmes szalonok, csipkével díszített bársony karosszék, közöttük tompa lakkos asztalka, külön helyiség a podgyásoknak; ragyogó kis kétágú csillárok a mahagóni mennyezetben. A következő kocsi: elegáns, szélesüléssel elsőosztályú vagonok, az ülések között kényelmes kartámlák, csipkedíszítés. Hatán egy fülkében. Vasúti világítás,

új villanykörték. Azután közönséges másodosztályú kocsi, nyolcan egy fülkében, kartámla nincs, a mennyezetben kiégett körték pisálkolnak. Minél jobban közeledünk a lokomotív felé, annál szerényebb a vonat, annál több van rajta, annál szegényebbek. Rengeteg az utas, — de semmi ahhoz képest, hogy milyen rengeteg podgyász. (Pedig csak kéztáskákról lehet szó, mert a mállhat a hajóstársaság már előbb elszállítatja a kikötőbe.) A podgyászhalók a roskadásig tele, csoda, hogy le nem szakadnak. A folyosókon egy lépést sem lehet tenni a podgyászmelektől és mire elindul a vonat, még a kocsi ajtajait is elbarrikádozzák. Tarka hangzavar, minden nyelven hallani beszélni. A beszélgetéseknek két témájuk van: a tervezetés és a búcsú.

De amikor az indulás percében, lassan megmozdulnak a kocsi és a vonat zajtalanul kigördül, kevés látszik a búcsú meghatottságából. Ha ilyen szerény benyomásból messze menő dolgokra lehet következtetni: akkor rosszul állhat Európa. Mert azok közül, akik most elindultak Amerika felé, nem könnyezett senki.

Azok sírtak, akik ittmaradtak.

R. Gy.

KERESZTREJT VÉNY

S. (349.) szám.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11			12			13		
14	15		16		17		18			
19		20			21		22			
23				24		25		26		
		27		28		29		30		31
32	33		34		35			36		37
38		39		40			41	42		
43			44		45		46		47	
	48			49		50	51		52	
53					54			55		56
57					58				59	
60					61					

Megfejtésül beküldendő: Vizsz.: 1., 18., 58., Füg.: 1., 3., 37.

Beküldési határidő: március 15.

Vizszintes sorok:

1 Államférfi. 8 Méhlikás. 11 Papköltő. 12 Olympiai bajnok. 14 Azonos betűk. 16 Tisztit. 18 A „Fanni hagyományai” szerzője. 19 Van ilyen szellet is. 22 Gyümölcs egy fája. 23 Paradicsom. 24 Pottyant. 26 Párt. 27 Ford.: levegő idegen nyelven. 29 Uri. 32 Kötőző. 34 Verem, névelővel. 36 Saxofon hangja. 38 Fában él, ford. 40 Igeköltő. 41 Olasz folyó. 43 Sakk-műszó. 45 Csapadék. 47 Spanyol város. 48 Tas fia, honfoglaló vezér. 50 Vallás-rovitítés. 52 Etelnek van. 53 Haszontalan, söt. 54 A szomjas ha vízhez jut. 56 Rangjelzés. 57 Arab fejedelmi cím. 58 Az alvilág félelmetes révése. 60 R-rel közben sajtótermék. 61 Tiszamenti város.

Függőleges sorok:

1 Könnyen gyújtható, intenzív fényű fém. 2 Kétes. 3 Lelki dolgok árubabocsátása. 4 Hibázat. 5 Jam. 6 Sok no. 7 Istent tisztel. 8 Butor. 9 Kocsikeréken van, névelővel. 10 Bibliai hegy. 13 Angliai őslakó. 15 Jákob fia. 17 Yes betűi keverve. 20 Ügyvéd képviseli. 21 Félénk. 25 Vissza: gyilkolt. 28 Nosza, rajta! latinul. 30 Harag, ugyancsak latinul. 31 Dalmát város. 33 Hentes-áru. 35 Átkarol. 36 Becézett női név. 37 Abesszin császár (1889—913). 39 Baktériummentes. 42 Diák fele. 44 A zsidók szent könyve. 46 Vasut mentén van. 49 Német személyes névmás. 51 Facsomete gyámja. 53 Lóbetegség. 54 Jesusa Hominum Salvator! 55 Hátulról segít előre. 59 Dupla n.

6. számú keresztrejtvényünk megfejtése:

Vizsz. 1. Az élet hit nélkül eivár, pusztá, remény nélkül sötét éjszaka, szeretet nélkül üres tarisznya. 38. Elment az én babám. 69. Realitás, valóság. Füg. 8. Nincs széna, nincs szalma. 31.

Pompás barlang. 83. Tábori orvosok.

A helyes megfejtők közül **Zanicsák Lolly** (Negresti) nyerte a jutalomkönyvet.

A színházi iroda közleményei:

Március 11-én, szombaton kezdődik a Thália operettegyüttesének kilencnapos játékciklusa Nagyváradon

Amíg fejezte be ezelőtt két héttel a Thalia operettegyüttese nyolcnapos ciklusát Nagyváradon, máris újabb ciklust hirdetnek a kolozsváriak. Március 11-én, szombaton kezdődik ez az új ciklus, amelyben két újdonságot fognak bemutatni, műsoron tartva természetesen az elmúlt ciklusban sikert aratott darabokat is. A két bemutatásra kerülő újdonság: **Bubus és Örökké.**

Nem kell külön hanguloyoznunk, hogy ezáltal is, mint mindig teljes díszlet, butor és kelléktárral jönnek a kolozsváriak s így nemcsak az előadások művészi volta, hanem azoknak tökéletes és szép kiállítása is biztosítva van.

MŰSOR:

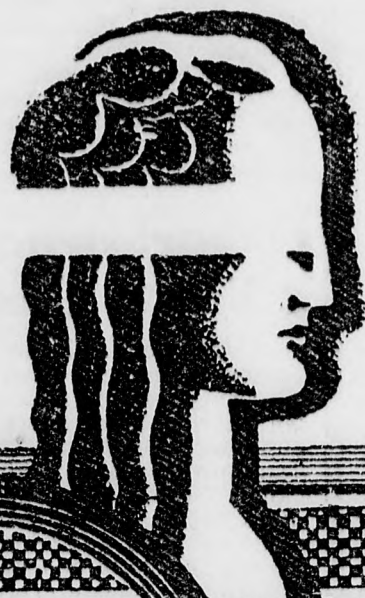
Március 11. szombat délután 5 órakor: **Nincs szebb, mint a szerelem.** (Olcsó helyárrakkal.)

Szombat este 9 órakor: **A szomjas krokodil.**

Március 12. vasárnap délután 3 órakor: **Nincs szebb, mint a szerelem.** (Olcsó helyárrakkal.)

Szombat délután 6 órakor: **A szomjas krokodil.**

Szombat este 9 órakor: **Bubus.**

FIGYELEM!

**HÉGY HÓNAP ALATT
393.056.000 LEI!
KERÜL SZÉTOSZTÁSRA**

Tekintse meg ezt a tervet:

LOTERIA DE STAT PE CLASE PLANUL DE TRAGERE
CONEXATĂ CU LOTERIA UNIUNII FUNDAȚIILOR CULTURALE REGALE

LOTERIA 19-a • 15 MARTIE 1939 — 15 IUNIE 1939 • (SISTEM MIXT)

Emisiunea: 200.000 lozuri în 2 serii a câte 100.000 numere și 4 clase
Fiecare sferă de loz matcă este dublat pentru fiecare clasă de un loz anexă cu tragere separată.

Câștiguri: 86.118 divizibile } în valoare totală de Lei 392.056.000
102.840 indivizibile

CLASA INTAIA				CLASA TREIA			
<small>Tragera la: 15 MARTIE 1939</small>				<small>Tragera la: 15 MAI 1939</small>			
<small>Loteria pe clase (câștig divizibil)</small>		<small>Loteria Anexă (câștig indivizibil)</small>		<small>Loteria pe clase (câștig divizibil)</small>		<small>Loteria Anexă (câștig indivizibil)</small>	
<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>	<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>	<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>	<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>
10 1.000.000	10.000.000	10 1.000.000	10.000.000	2 1.000.000	2.000.000	2 1.000.000	2.000.000
10 200.000	2.000.000			20 100.000	2.000.000	160 10.000	1.600.000
60 100.000	6.000.000	10 100.000	1.000.000	160 20.000	3.200.000	3200 1.000	3.200.000
20000 912	18.240.000	16000 228	3.648.000	600 8.000	4.800.000	8000 228	1.824.000
				12000 912	10.944.000		
Total 36.100 câștiguri în valoare de Lei 50.888.000				Total 24.144 câștiguri în valoare de Lei 31.568.000			

CLASA DOUA				CLASA PATRA			
<small>Tragera la: 15 APRILIE 1939</small>				<small>Tragera la: 15 IUNIE 1939</small>			
<small>Loteria pe clase (câștig divizibil)</small>		<small>Loteria Anexă (câștig indivizibil)</small>		<small>Loteria pe clase (câștig divizibil)</small>		<small>Loteria Anexă (câștig indivizibil)</small>	
<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>	<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>	<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>	<small>Câștiguri a Lei</small>	<small>Total Lei</small>
2 1.000.000	2.000.000	2 1.000.000	2.000.000	4 6.000.000	24.000.000	16 1.000.000	16.000.000
20 100.000	2.000.000			20 1.000.000	20.000.000	80 100.000	8.000.000
160 20.000	3.200.000	160 10.000	1.600.000	50 200.000	10.000.000		
600 8.000	4.800.000	3200 1.000	3.200.000	400 100.000	40.000.000	64000 228	14.592.000
12000 912	10.944.000	8000 228	1.824.000	4000 3.636	145.440.000		
Total 24.144 câștiguri în valoare de Lei 31.568.000				Total 104.570 câștiguri în valoare de Lei 278.032.000			

PREȚUL LOZULUI INCLUSIV ANEXA:				
	4/4	3/4	2/4	1/4
Pentru toate 4 clasele . . . . . Lei	3.200	2.400	1.600	800
Pentru fiecare clasă . . . . . Lei	800	600	400	200

Jucătorii ce intră în joc la o clasă intermediară, vor putea beneficia de facilități de plată autorizate de Regie prin afișaj special în fiecare Colectură.

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK ÚJ TERVE LÉNYEGESEN NAGYITJA A NYERÉSI LEHETŐSÉGEKET
Ne halassza el ezt az alkalmat, hogy 200 leivel milliókat nyerhessen.
Az ÁLLAMI SORSJÁTÉK sorsjegye a siker kulcsa.
Egész sorsjegy 800 Lei — Negyed sorsjegy 200 Lei

Ujból időszerű az aradi római katolikus inasiskola megvalósítása

Az aradi munkafelügyelőség jelentése az inasiskola helyzetéről

Aradról jelentik: Az aradi munkafelügyelőség, amelynek vezetését Pacuraru Octavian munkafelügyelő látja el, jelentést terjesztett fel a munkaügyi minisztériumba az inasoktatás helyzetéről és azt kérte, hogy a minisztérium a lehetőségehez képest igyekezzen azon változtatni a jövő tanév kezdetéig.

Az inasok számára az 1936. évi ipartörvény értelmében tudvalevőleg kötelező az inas

inkolalátogatása és azok az inasok, akik inasiskolai bizonyítványt nem tudnak felmutatni, segédkönyvet nem kaphatnak. Az aradi inasiskolából a munkafelügyelőség jelentése szerint az idén helyhiány miatt 150 inas maradt ki. Ez egyet jelent azzal, hogy ezek az ifjak ezt az évet elveszítették.

Erre való tekintettel a munkafelügyelőség a minisztérium intézkedését kéri megfelelő

számu párhuzamos osztály létesítése érdekében, nehogy az inasok arra kényszerüljenek, hogy kimaradjanak az iskolából és ezáltal ne tegyenek eleget a törvényben előírt kötelezettségüknek.

A fenti jelentés időszerűvé teszi az aradi római katolikus egyházközségnek azt a régi kérését is, amelynek értelmében engedélyt kértek kisebbségi magyar inasiskola létesítésére. Erre a kérvényre a minisztériumból a válasz még nem érkezett meg. Abban az esetben, ha ezt a kérvényt kedvezően intézik el, — amire különben az ipartörvény intézkedései módot adnak — ez lényegesen javítana az aradi inasok mai általános helyzetén, mert mód nyílna arra, hogy a kisebbségi inasok jórésze ebben az egyház által fenntartott iskolában tanuljon, aminek következtében a minisztériumnak is kevesebb helyről kellene gondoskodnia.

Asszonyok dolga

Virágápolás az otthonban

Minden szobai növény akkor fejlődik megfelelően, ha szükségletét a talaj, a fény, a levegő, a nedvesség és az elhelyezés tekintetében a lehetőség színt teljesen ki tudjuk elégíteni. A szobai növényeket cserépben, vagy faládjában tenyészítjük, tehát minden növény arra kényszerül, hogy gyökereit, amelyek rendes körülmények között a talajban messzire terjednének, a cserép, vagy a faláda szűk üregében fejlessze ki. A gyökérrendszer korlátozása a virágkértészet szempontjából tulajdonképpen nagyjelentőségű, mert ennek tulajdonítható a növények törpessége és bő virágképződése. A csökkent vegetatív tevékenység ugyanis a szaporodási tevékenységet segíti elő, de egyúttal fokozza is.

Kaktuszok a szobában.

A virágkedvelőnek tehát tudnia kell, hogy egyes növények gyökérrendszere mekkora terjedelmű, milyen korlátozást tűr el anélkül, hogy ez fejlődésüket akadályozná, de ismernie kell azt is, hogy a gyökérzet mennyi idő alatt éli ki talaját. Ezért fontos a cserép, vagy a faláda helyes megválasztása és az átültetés időszeregének ismerete. Nagy figyelemmel kell lenni erre a két szempontra a kaktuszfélekénél is. Vannak kaktuszfajok, amelyeknek gyökérzete a nagy természet ellenére is, aránylag jelentéktelen, több fajnak viszont igen erős, terjedelmes gyökérzete van. Ezért a kaktuszt sohasem a természet, hanem a gyökérzet nagysága szerint kell megfelelő nagyságú cserépben, vagy faládjában tartani. Az apró, illetve törpe növényű kaktuszokat helyesebb nagyobb cserépben vagy faládjában csoportosan nevelni, mert a nagyobb földtömeg könnyebben tartható nyirkosan, vagy táplálón az egészen kis cserépben levőnél, de sokkal hatásosabb is az apró növényű, törpe kaktuszok együttesen, például egy 8–10 cm magas faládjában, mint külön-külön apró cserépekben.

A kaktusz faládika könnyen ráerősíthető például az ablak belső párkányára. Így rendkívül tetszetős, kevés fáradsággal és csekély anyagi áldozattal látványos „szobai kaktuszkertben” lehet részünk. Ha ilyen faládikában akarunk kaktuszt nevelni, tanácsos a láda belső részét lánagon, vagy parázon megpörköltetni, tehát kissé megszesíteni. Az egyoldali megpörköltést legcélszerűbb a láda elkészítése, összeillesztése előtt elvégezni, úgyhogy a kiszabott deszkalapok megfelelő felét egy ideig lánagon tartjuk. A láda megpörkölt, gyengén megszesített fala ugyanis nehezebben penészedik és hosszú ideig ellenáll a rothadásnak. A láda fenekére természetesen több lyukat is kell fúrni, hogy azokon az öntözés után a felesleges víz lefolyhasson. Ha azonban a láda alatt nincs semmiféle tartály, a víz lecsepeghet a párkányra, lecsuroghat a falon, ahol csúnya foltokat hagy, vagy pedig a padlóra folyik, amit egy háziasszony sem lát szívesen. Ezért a ládika alá egészen alacsony, tepsiszerű bádoglepot kell helyezni, de nem közvetlenül, hanem két-három vékony léca alátételével úgy, hogy a ládika alja és a bádoglep között legalább fél centiméternyi rés legyen.

A nagyobb, még pedig az oszlopos növényű kaktuszokat magasabb, a gömbös, vagy a párnás kaktuszokat, különösen a mamillariákat széles és alacsonyabb formájú cserepekbe tanácsos ültetni. A cserép azonban sohasem legyen 5–6 centiméternél kisebb — ez a méret a cserép felső átmérőjére vonatkozik —, de túlnagy se legyen, mert ha a kaktusz történetesen a kisebb gyökérűek közé tartozik, minden erejét arra használja, hogy minél nagyobb gyökérzetet fejlesszen. A kaktuszkedvelő pedig nem azért nevel kaktuszt, hogy annak sűrű gyökérzete legyen, hanem a törzs növekedjék, gyarapodjék és virágot is hozzon.

Minden növény bizonyos idő múlva kiéli talaját. A kaktuszok, az úgynevezett „fánlakók” kivételével, aránylag hosszabb ideig tarthatók el egy talajban, mert természetüknél fogva jobban takarékoskodnak a talajban lévő anyagokkal. Ha azt tapasztaljuk, hogy az egyébként egészséges kaktusz megáll fejlődésében és már az sem hasz-

nál, ha földjének felszínét feltúrjuk és a feltúrt földre vékonyan friss földet hintünk, akkor teljesen felújítjuk talaját, azaz átültetjük. A kisebb növényű kaktuszok, ha megfelelő nagyságú cserépben vannak, több évig tarthatók el egy földben, a nagyobbak, különösen a sok gyökérűek, azonban minden harmadik, vagy negyedik évben új földet kívánnak. Rendes körülmények között, tehát ha nem betegségről, vagy valamilyen kártevő jelenlétéről van szó, az átültetést tavasszal kell végezni, amikor már végefelé jár a növények nyugalmi időszaka.

A böjtös konyha

*

A nagyböjt idejére illő, könnyen elkészíthető, olcsó ebédek receptjeit hozzuk mai számunkban:

1. ebéd: Kenyérleves, füstölt hal rántva, tejes pudding.

2. ebéd: Zöldségleves, saksuka, szilvás étel.

*

Kenyérleves. Száraz kenyeret megpírtunk, apró kockákra vágjuk. Apróra vágott vöröshagymát a kenyérral együtt zsírban aranybarnára pirítunk. Megfelelő mennyiségű vizet adunk hozzá, egyszer felforraljuk. A leveses talban 1–2 tojás sárgáját egy csésze tejfellet jól elhabarunk, ráöntjük — folytonos kavarással közben — a levest. Ha van kéznél húsleves, vagy füstölt hús leve, azt használjuk víz helyett, kitűnő ízű levest kapunk 10 perc alatt. Természetes, hogy a füstölt húsleveshez sokkal kevesebb (esetleg semmi) só kell.

Füstölt hal, rántva. Füstölt heringet, vagy bármilyen más füstölt halat megtisztítunk és felszeleljük. A haldarabokat serpenyőben, olvasztott vajban kissé átsütjük. A hal mennyisége szerint 2, vagy 4 egész tojást 1–2 kanál tejfellet elhabarunk, ráöntjük a halra és befődvé, gyöngye tűnél megsütjük. Gyengén sózzuk! Tálalás előtt apróra vágott metéltőhagymával hintjük meg.

Tejes pudding. 2 csésze rizkását (lehet zabkását vagy gerslét is helyette) 1 liter vízben sűrűre főzzük, aztán lehűtjük. 2 tojás sárgáját, 2 evőkanál cukorral jól eldörzsölünk, csöpp sót teszünk hozzá, belevegyítjük a rizet és utána a 2 tojás habját. Kivajazott pudding formába berakjuk rétegenként: alól 1 réteg masszát, rá 1 réteg sűrű lekvárt és így tovább, legfelül kása legyen. 1 óráig főzzük gőzben, kiborítjuk, friss tejet adunk mellé.

*

Zöldségleves. 3 liter vízben megfőzzük fél kg. sárgarépat, fél kg. krumplit, egynegyed kg. petrezselyemgyökeret, 4 szál póréhagymát, 1 zellert, 4 fej paradicsomot, kaprot és zöld petrezselymet. 4–5 óráig csendesen főzzük, akkor áttörjük a zöldséget szitán levestalába, tejfelt öntünk rá és rászűrjük a levét.

Saksuka. Egy lábosba belerakunk apróra vágva: két paradicsomot, tököt, zöld paprikát, zellert, édes sárgarépat, ráöntünk 1 vizes pohár vizet és 1 vizes pohár olajat, befedjük és fél óráig főzzük. Akkor levestük a fedőt, tűzön hagyjuk, míg a leve teljesen elpárolog. Tűzálló tálra öntjük, ami odapírult, villával lekaparjuk. A tálon csinosan elegyengetjük, aztán evőkanállal mélyedéseket nyomunk be, minden mélyedésbe 1 tojást ütünk, gyorsan a sütőbe tesszük annyi időre, míg a tojások megsültek. Nagyon forrón tálaljuk.

Ez az étel hidegen is jó, ha vacsorára akarjuk adni és előre készítjük el. Ebben az esetben nem kell sütőbe tenni, hanem kemény tojással díszíteni.

Szilvás étel. Egy bevajazott tepsit kirakunk pirított kenyérszeletekkel. Megmagvált, kiáztatott saját vízében felfőzött aszalt szilvát a kenyérre rakjuk, fahéjas cukorral meghintjük. Erre ismét kenyérszeleteket rakunk, újra szilvát, legfelül kenyeret. A szilva főzés után maradt levét tejfellet és 1 tojás sárgájával elhabarjuk, citromhéjjal ízeztet cukrot adunk hozzá, belevegyítjük a tojás kemény habját és ezzel a masszával bevonjuk a tepsiben levő szilvas kenyeret. Sütőben háromnegyed órát sütjük.

* **Nehéz székelésben szenvedők,** különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, sipoly, szűkület teszik az életet kellemetlenné, bélürülésüket reggel és este negyedik pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvízzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

Oskori orvosi boncoló a Santa Cruz szigetein

Holger Laage-Petersen dr., a belpoklosság elismerésének világhírű kutatója nem várt meglepetésben részesült, amikor a Santa Cruz-szigeteken vizsgálatot folytatott a többnyire leprás bensejűk között. Ezek elvezették egy kőkerítéssel elzárt udvarba, ahol a különösen nehéz betegeket elkülönítik. Az udvar egyik végében ajtókat látott a úrdós. Megkérdezte, hova nyílnak. — A csontkamrákba, de ezekbe, mióta ember a Santa Cruzon, nem tette be a lábát senki — hangzott a bensejűk válasza. Természetes, hogy Petersen nyomában behatolt a földalatti barlangokba, ahol nagy ámulatára, kőasztalokat, cserépedényeket és egy ismeretlen fajtájú szürke kőtömbökből készült rendkívül éles sarlószzerű tárgyat talált. A szanaszét heverő a jobbára elmállott csontokban az orvos embermaradványokat vélt fellelni. Alaposabb vizsgálat kiderítette, hogy ezek a csontok legkezebb négy-hatezer esztendősek. Kétségtelennek látszik, hogy a barlangokban egykor olyan egyének dolgoztak, akik a n / i sebészeket helyettesítették. A kétfűrészt, elvágott csontok igazolják, hogy Petersen dr., egy ősi boncolókamrát talált meg. Hogy milyen nép lakott errefele, amely már orvosi dolgokkal is foglalkozott: most kutatják. Nem lehetetlen, hogy ismét előkerüljön a legendás eszűlvéd fődész egy megcáfolatlan hiteles emléke.

Zarah Leander először énekelt a nagyvilvánosság előtt

Berlinből jelentik: (V. V.) Zarah Leander Leander hangját a közönség nagyon megszerette, de a művésznőt csak a filmekből ismerték, mert soha nyilvánosan nem énekelt. A mult szombatn tartották meg az újságírók farsangzáró híres nagybálját, amely minden bálidénynek legszebb bálja és ezen Zarah Leander énekelt és dalait a rádió is közvetítette. Carl Frölich rendezésében most ké-

szül az UFA-nak egy újabb filmje Zarah Leanderrel. Címe: „Gyönyörű bál volt”. A film zenéjét *Tschalkovszky* művei képezik, a forgató könyvet *Thiess Ferenc* és a magyar *Cziffra Géza* írták. A filmnek főszereplői *Zarah Leander*, *Röck Marika*, *Stüve*, *Wäscher*, *Slözak* Leó. A felvételek már megkezdődtek. De az UFA egy másik filmnek forgatásába fogott, amelynek címe: „Halló Janine!” Főszereplői ugyancsak a bájos magyar *Röck Marika*, a holland *Heesters*, *Meyerink* és mások. A filmet *Kreuder Péter* zenésítette.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, MÁRCIUS 5.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 9.55 Istentisztelet közvetítése. Majd: egyházi zene és ének gramofonlemezek. 13 Hírek közvetítése. 13.10 A Dinicu-zenekar hangversenyének közvetítése. Majd a hangverseny szünetében körülbelül 14.10 Játék két zongorán. A Dinicu-zenekar hangversenye után 19.40 Lupescu csellóművész hangversenyének közvetítése. 19.58 Sporthírek adása. 20 A hét hangjai. 20.15 Badescu énekesnő, Theodoru hegedűművész és Theodorescu piccolóművész hangversenyének közvetítése. 21 A Rádiónézők hangversenyének közvetítése. 22 Hírek. 22.15 Tánckörök. 23 Hírek. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz László. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a kir. Udvari és Várplébánia templomból. A szentbeszédet Mihalovics Zsigmond mondja. 15.20 Pontos időjelzés. 13.30 Közvetítés Munkácsról. 14.40 Egészségügyi kalendárium. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Cigányzene. 17.30 „Zrínyi a költő és a hadvezér”. Előadás. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Liszt-művek zongorán. 19 Magyar nótáest. 20.10 A rádió szalonzenekara. 21.25 Sport. Majd: „Esti dal”. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Tánckörök. 23.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Állattalaz. Zenezek Szimfonikus Zenekara. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, MÁRCIUS 6.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Kezdi művészek. 19 Időszaki anyagok. 19.15 Dvorzsák: A-dur hatos. 19.45 Moscu zongoraművész hangversenyének közvetítése. 20.05 Felolvasás. 20.20 A Rádiónézők hangversenyének közvetítése. Barbu énekesnő közreműködésével. 21.30 Delavrancea zongoraművész hangversenye. 22 Hírek. 22.15 Mandolin hangverseny. 22.40 Moscopol énekes hangversenyének közvetítése. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hárfaszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélszóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Zongora-hegedűgordonka együttes. 18.40 „Magyar táj magyar szemmel: Jókai Erdélyben”. Felolvasás. 19.10 Lemezek. 19.50 Közvetítés a Rádió székházából. 20.30 Cigányzene. 21.20 Rádió a rádióról. 21.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40 Hírek. 23 Szalonbűvészt. 23.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.15 Jazz. 1.05 Hírek.

KEDD, MÁRCIUS 7.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Műszaki üzenetek. 18.17 Táncczene. 19 Időszaki anyagok. 19.15 Stavrache brácsaművész hangversenye. 19.35 Stefanovici György olasz dalokat énekel. 19.55 Felolvasás. 20.10 Gramofonlemezek. 21 Szimfonikus zene. 22 Hírek. 22.15 Gramofonlemezek. 23 Hírek. 23.15 Közvetítés a Neptun-várból. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Országos Postászenekar. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Svájci dalok. 18.40 „Aquinoi Szent Tamás”. Előadás. 19.10 Cigányzene. 20 A Fialatok Rádiószinpadának előadása: Sasfők. 22.40 Hírek. 23 Hanglemezek. 23.45 Hírek német, olasz, angol

és francia nyelven. 24 Az 1. honvédegyalozred zenekara. 1.05 Hírek.

SZERDA, MÁRCIUS 8.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 A Luca zenekar hangversenyének közvetítése. 19 Időszaki anyagok. 19.15 Jianu fuvósötös hangversenye. 19.45 Gramofonlemezek. 20 Felolvasás. 20.15 Franck: Szimfonikus változatok (Cortot-gramofonlemezek). 20.35 Közvetítés az Operaház-ból. A szünetekben: Hírek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Zongora-hegedűszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélszóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Zongora-hegedűgordonka együttes. 18.40 „Magyar táj magyar szemmel: Jókai Erdélyben”. Felolvasás. 19.10 Lemezek. 19.50 Közvetítés a Rádió székházából. 20.30 Cigányzene. 21.20 Rádió a rádióról. 21.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40 Hírek. 23 Szalonbűvészt. 23.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Állattalaz. Zenezek Szimfonikus Zenekara. 1.05 Hírek.

Az egész világon több millió beteg ...

köszönheti gyógyulását a világhírű amerikai GASTRO D. gyógyszernek. Máj- és epebajok, gyomorbetegségek, görcsök, ideges gyomorbajok eseteiben hatása egyedülálló. Ez a gyógyszer egy Amerikában felfedezett gyógynövény kivonatából készül és az összes fent elsorolt betegségnek azonnal enyhülést okoz és rövid időn belül a gyógyulást biztosítja.

Tekintettel arra, hogy közvetlenül a központi és vegetatív idegrendszerre hat, amelyek a legtöbb esetben közvetlen okai az emésztésszervi megbetegedéseknek, az idegrendszer különböző zavaraiban eseteiben is nagyon kedvező hatást fejt ki. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett CSÁSZAR E. gyógyszerárakban. București, Calea Victoriei 124.

CSÜTÖRTÖK, MÁRCIUS 9.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Gyermekek. 19 Időszaki anyagok. 19.17 Muzsorgeskizj szünetnapján a Rádiónézők zenekar hangversenyének közvetítése Dimitru szoprán és Secareanu tenor énekesek közreműködésével. 20 Felolvasás. 21 A Filharmonikusok hangversenyének ismertetése. 21.15 A Filharmonikusok hangversenyének közvetítése. A szünetben: hírek. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemezek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Háztartásról. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Gazdáknak. 18.40 Éneklő ifjúság. 19.10 „Utazás Indiában” Utirajz. 19.40 Rendőrszenekar. 20.30 Külügyi negyedóra. 20.45 Cigányzene. 21.50 Hangverseny a Zeneművészeti Főiskolából. 22.40 Hírek. 23 Jazz. 23.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 A 15. honvédegyalozred zenekara. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, MÁRCIUS 10.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 18 Katonazene. 19 Időszaki anyagok. 19.15 Wagner művek közvetítése hanglemezek. 19.55 Felolvasás. 20.15 Római dalok. 20.35 Szaxofon és éneklő-fűrés. 21 Haydn: Teremtés, oratorium. Hírek. 23.20 Gramofonlemezek közvetítése. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 A rádió szalonzenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélszóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Schubert-dalok. 18.40 Sportközlemények. 18.50 „A hatszáz éves Dobsina”. Előadás. 19.10 Hanglemezek. 19.45 Franciaország-Magyarország válogatott labdarúgócsapatának mérkőzése. Előadás. 20.40 „A magyar vers története”. 21.10 A hécsi rádióállomás műsorának átvétele. 22 Hírek. 23 Hírek. 23.20 Magyar nóták. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30 Jazz-hármas. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, MÁRCIUS 11.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 17 A Románia őrsége szervezet órája. 18.15 A munka és vidámság szervezet órája. 19.15 Időszaki anyagok. 19.32 A Dumitrescu-zenekar hangversenyének közvetítése. 20.05 Felolvasás. 20.20 Vendéglői zene. 21 Üzenet. 21.15 Táncczene. 22 Hírek. 22.15 Lázár Mircea énekel. 22.40 Kabarélemezek. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemezek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Beszkárt-Zenekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Tarka gyermekdelután. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Közvetítés az újpesti hangversenyéről. 18.40 Budapesti Hangverseny Zenekar. 19.50 Elbeszélések. 20.20 Magyar nóták. 21.20 „Székháms térség”. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Tánckörök. 23.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 A rádió szalonzenekara.

Arcárhiedetése

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Spárga tövek

elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén).

Eladó

modern méhézet és daráló. Szarek, Macea, jud. Arad.

Kivándorlás végett

Nagyváradon, Str. Cosbuc No. 4. házamat, irodámat minden elfogadható ártért eladom. Dr. Balázs.

Herbst

óra-, ékezeraruház. Regele Ferdinand 3. szám. Nagyvárad, Doxa, Omeza ora 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni ora 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, brilliáns ékszereket, arany órákat.

Eladó házak:

minden igénynek megfelelő, a város minden utcáján, közelfekvő szőlők, földbirtokok, házhelyek. Kérjük a tulajdonosokat, hogy eladó ingatlanukat közöljék Horváth ingatlanirodával. Nagyvárad, Regele Ferdinand 16. szám.

Cipőfelsőrészkesztítő

üzlet Belényesen átadó, esetleg felszereléssel együtt. Érdeklődni lehet római katolikus plébánia Beius.

Egy

hármasszablak és ablak-szárnyak, üveges ajtók eladó. Nagyvárad, Str. Petőfi 11

Eladó

Ujváros központjában négyszobás, előszoba, fürdőszoba, parkettes utcai urilakásból álló, telekkönyvileg is elválasztott emeleti házrész 250.000 leiert. Vételár felerősze egy év alatt fizethető. — Nettó 8 százalékos jövedelmező kétemeletes monumentális épített bérpalota több urilakással, üzletekkel, fűtővezeték 1.250.000 leiert. — Eladó Millerand-utcánál négy szobás, fürdőszobás — 2 nagyobb, 2 kisebb szobával — eszlingeni redőnyös új magánház 230.000 leiert. Adó, ösztöne évi kiadás 4200 lei. — Nettó 10 százalékos jövedelmező, kitűnően épített bérház Piata Unirii mellett 850.000 lei. Kortsmáros László ingatlanirodája, Nagyvárad, Str. Pasteur 13. Telefon 20-85.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

3 szobás utcai lakás. — Nagyvárad, Saguna-u 7. sz. Nem modern. — Ugyanott kredencszekrények eladók.

Különféle

szavanként 3 lei

Társnőt

keresek, jövedelmező, előkelő vállalkozáshoz, 200 ezer lei tőkével. Tőke biztosítva. Érdeklődők címét kiadóra kérem.

Cinkezett drótkerítést

vaskapukat, vasajtókat, diszkerítéseket gyári áron készít és szállít

BOZSÁK M. sodronygyára

Oradea, Str. D. Cantemir 57.

LEGUJABB

Gafencu külügyminiszter megérkezett Varsóba

A pályaudvaron Beck külügyminiszter várta és szívélyes fogadtatásban volt része

Varsóból jelentik: Gafencu román külügyminiszter szombaton délelőtt feleségével és többi kíséretével együtt megérkezett Varsóba. A varsói pályaudvaron Beck lengyel külügyminiszteren kívül számos politikai előkelőség fogadta a külügyminisztert, így Szembek helyettes külügyminiszter, Franasovici Richard varsói román nagykövet és felesége, Lubienszki protokol-főnök, Jarosevics varsói vajda, Starzynszky varsói főpolgármester. Kivülük még a varsói lengyel-román társaság küldött-sége, a román nagykövetség személyzete, számos más hivatalos előkelőség és nagyszámu

ujságíró várta a pályaudvar perronján Gafencu külügyminisztert. Racinszky romániai lengyel nagykövet ugyanezzel a vonattal érkezett Varsóba.

Jól értesült lengyel politikai körök véleménye szerint Gafencu külügyminiszter és Beck előbb az általános európai helyzetet tárgyalják meg. A tanácskozások főtárgya azonban a Duna-medence kérdése. Megtárgyalják ezenkívül a két ország kereskedelmi kapcsolatainak kiszélesítési lehetőségeit is, valamint a zsidó-kérdést.

Jorga tanár királyi tanácsos érdekes előadása a bucurestii Kulturligában

A balkán és délkelet-európai népek szövetségéről és közös eredetéről szólt

Bucuresti. Saját tud. Jorga professor, királyi tanácsos, a Liga Culturalában előadást tartott pénteken délután a balkáni és délkelet-európai népek szövetségének, összetartásának eszméjéről.

— Európa e részében — mondotta — a béke gondolata köti össze a népeket. A háborút végzetes rossznak tekintik ezek a népek, aminek öröksége egy fél évszázadra kihat, s ami arra készíteti őket, hogy minden egymás közötti és másokkal való nézeteltérésüket békés úton oldják meg. A béke akarásának ez a blokkja, amelyben szívesen látnánk Bulgáriát is, kétségkívül a béke épületének hatalmas pillérét jelenti.

Ezenkívül a monarchikus gondolat tartja össze ezeket a népeket. Koronás fő biztosítja nálunk a történelmi folytonosságot, amit nem nyújthatnak olyan államfők, akiknek titka abban áll, hogy minden nap csodákat visznek véghez.

Ezeknek a monarchikus kapcsolatoknak megvan az az értékük is, hogy nincsenek baleseteknek, az összeomlás veszélyének kitéve, mint ahogy ez például a kisantanttal történt, amely Csehszlovákia önkényes megcsönkítésével megszünt létezni.

Jorga beszédének további részében azt fejtette, hogy a balkáni népeket közös illir-trák

Alkalmi ajándéktárgyakban nagy választék, minden árban. Evőeszközök, rozsdamentesek, már 800 Leitől, 6 személy részére

HANS GIERLING

óra, ékszer, porcellán és kristály lerakat

Nagyvárad, Nic. Jorga-utca 6 sz.

eredetük is összeköti, valamint életmódjuk, munkájuk hasonlatossága is, mert valamennyi balkáni nép pásztor és földműves.

Csehország és Szlovákia teljes különválásáról folyik a vita Prágában

A szombat reggeli angol lapok közlései a cseh-szlovák államsválságról. — Pöstyénben a Hlinka-gárda és a cseh sorkatonaság összeütközött

Londonból jelentik: A szombat reggeli angol lapok kimerítően foglalkoznak a Cseh-Szlovákiában kitört válsággal. Ezek szerint a prágai és a pozsonyi kormányok között már napok óta nyíltan folyik a vita Csehország és Szlovákia teljes különválásáról.

A Daily Mail szerint a válság egyenesen

a cseh-szlovák állam létét fenyegeti. A lap írja, hogy a cseh sorkatonaság megütközött a Hlinka-gárda tagjaival és bizonyosra vehető, hogy ez a helyzet végső kiéleződésére vezet. Az összeütközés oka az, hogy Beran miniszterelnök visszautasította a szlovákokkal való közvetlen tárgyalásokat, mert a szlovákok

nem adtak elegendő biztosítékot arra, hogy hajlandók együttműködni a prágai kormánnyal.

A New Cronicle szerint a nagyszombati katolikus püspök felfüggesztette állásából Dr. Bootz lelkészt, a német-szlovák társaság titkárárt és ez adott közvetlen okot a válság kitörésére.

A Daily Express úgy tudja, hogy a Hlinka-gárda tagjai a zsidó boltokat kezdték fosztogatni és ezért került sor az összeütközésre. Cseh-Szlovákiában egyébként a Völkischer Beobachter pénteki számát, amelyben a lap a pöstyéni eseményekkel foglalkozott, a cseh hatóságok elkobozták. Különben az eseményekről megbízható jelentést egyik európai sajtóiroda sem tudott adni.

Pozsonyból jelentik: A Grenzbote szombati száma cenzurázott hírből közli, hogy Karmasin képviselő a pöstyéni események miatt lemondott a pöstyéni kormánybiztonsági tisztjéről.

A cseh fasiszták államcsínyt terveztek.

Bécsből jelentik: Wiener Tageblatt prágai jelentéséből kiderül, hogy a fasiszta szervezetek államcsínyt terveztek Cseh-Szlovákiában. Az utóbbi hetekben történt számos letartóztatás és ezzel az államsínnel hozták összefüggésbe. A fasiszta szervezetek merényletek elkövetésével akarták megadni a jelt a felkelésre. A prágai rendőrséget megerősítették.

A RUSZINOK NÉPSZAVAZÁST KIVÁNNAK

Budapestről jelentik: Földessy Gyula volt ruszin szenátor, a magyar képviselőház tagja nyilatkozott a sajtónak a ruszin kérdéstről.

— A bécsi döntés nem oldotta meg a ruszini kérdést — mondotta a képviselő. — A ruszin népek csak az a része szerezte vissza életlehetőségét, amelyiket Magyarországhoz csatolták. Ami az olasz és az angol lapok véleményét illeti ebben a kérdésben, szerintük is az az egyetlen megoldás, hogy a ruszin nép maga döntsön sorsa felel. Csak olyan megoldás lehet ésszerű, amely teljesen szabad önrendelkezési jogokon alapszik. Amennyiben a megoldást népszavazás keretében valósítanák meg, úgy Runciman lord terve volna a legjobb. Runciman lord is úgy kívánta megoldani a kérdést, hogy a népszavazást egy semleges nagyhatalom felügyelete alatt folytatnák le. Népünk azt kívánja, hogyha a kérdést valóban népszavazással oldják meg, úgy az ellenőrző nagyhatalom Olaszország legyen.

Hétfőn temetik Rott Nándor veszprémi püspököt

Veszprémből jelentik: Rott Nándor veszprémi püspököt hétfőn délelőtt 10 órakor temetik a püspöki székesegyházban. Holttestét az Árpád-házi Boldog Margit sírholtba helyezik örök nyugalomra. Felbontották a püspök sajtókezelő írt végrendeletét, amely szerint minden vagyonát a veszprémi püspökségre hagyja.

A pápaválasztáskor a harmadik szavazás egyhangulag történt

Olasz sajtóközlés a három szavazás lefolyásáról.

Rómából jelentik: A Stampa című olasz lap vatikáni tudósítás alapján részleteket közöl a lefolyt pápaválasztásról. A tudósító értesülése szerint az első szavazáson 35 bíboros szavazott Pacelli államtitkárra. A második szavazáson már 40 bíboros szavazatát kapta meg és ekkor már nyilvánvaló volt megválasztása. A harmadik szavazáson a szavazatok összessége, 61 szavazat esett Pacelli bíborosra. Maga Pacelli a saját szavazatát Granito di Belmonte bíboros-dékánra adta.